

**Belgisch Instituut voor postdiensten en
telecommunicatie**

Juni 2005

**Ontwerpbesluit van de Raad van het BIPT
met betrekking tot de gescheiden financiële rapportage
van Belgacom voor het jaar 2002**

Consultatiedocument

De reacties op dit consultatiedocument worden uiterlijk op 22 juli 2005
verwacht ter attentie van jos.tyskens@bipt.be

Blanco pagina

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	3
1. INLEIDING	5
2. REGELGEVENDE PRINCIPES M.B.T. DE GESCHEIDEN REKENINGEN 2002	8
2.1. BEGINSSEL VAN KOSTENVEROORZAKING.....	8
2.2. SEGMENTATIENIVEAU	8
2.2.1 <i>Definitie van de onderscheiden bedrijfsactiviteiten</i>	8
2.2.2 <i>Vereisten van het BIPT inzake een verdere uitsplitsing</i>	9
2.3. INTEGRATIE VAN HET MODEL VOOR DE HUURLIJNEN	11
2.4. RECONCILIATIE VAN HET MODEL VOOR DE BEREKENING VAN DE NETTOKOSTEN VOOR USO	11
2.5. VERGELIJKBAARHEID VAN DE KOSTEN EN DE OPBRENGSTEN	11
2.6. REIKWIJDTE VAN DE GESCHEIDEN REKENINGEN.....	11
2.7. WAARDERING VAN DE NETWERKACTIVA TEGEN HUIDIGE WAARDE	11
2.8. VALORISATIE INTERNE VERREKENINGEN (TRANSFERS).....	12
2.9. AFZONDERLIJKE VERMELDING VAN DE NIET-TOEREKENBARE KOSTEN IN DE GESCHEIDEN REKENINGEN ...	13
2.10. DE TOEPASSING VAN EFFICIËNTIEFACTOREN BIJ DE AFLEIDING VAN DE INTERCONNECTIETARIEVEN	14
3. EVALUATIE VAN DE NALEVING VAN DE REGELGEVENDE PRINCIPES M.B.T. DE GESCHEIDEN REKENINGEN 2002	14
3.1. OVERZICHT VAN DE BRIEFWISSELING, DE BETROKKEN PARTIJEN EN DE AANPAK VAN HET AUDITPROCES... 14	
3.1.1 <i>Overzicht van de briefwisseling tussen het BIPT en Belgacom</i>	14
3.1.2 <i>Overzicht van de partijen in het verificatieproces</i>	15
3.1.3 <i>Aanpak van het auditproces</i>	15
3.2. EVALUATIE VAN DE REKENING ‘INTERCONNECTIE’	17
3.3. NALEVING VAN DE REGELGEVENDE PRINCIPES M.B.T. DE GESCHEIDEN REKENINGEN 2002	17
3.3.1 <i>Beginsel van kostenveroorzaking (cf. regelgevend principe in § 2.1)</i>	18
3.3.2 <i>Segmentatieniveau (cf. regelgevend principe in § 2.2)</i>	18
3.3.3 <i>Integratie van het model voor de huurlijnen (cf. regelgevend principe in §2.3)</i>	20
3.3.4 <i>Reconciliatie van het model voor de berekening van de nettokosten voor USO (cf. regelgevend principe in § 2.4)</i>	20
3.3.5 <i>Reikwijdte van de gescheiden rekeningen (cf. regelgevend principe in § 2.6)</i>	21
3.3.6 <i>Waardering van de netwerkactiva tegen huidige waarde (cf. regelgevend principe in § 2.7)</i>	21
3.3.7 <i>Valorisatie interne verrekeningen (transfers) (cf. regelgevend principe in §2.8)</i>	21
3.3.8 <i>Afzonderlijke vermelding van de niet-toerekenbare kosten in de gescheiden rekeningen (cf. regelgevend principe in § 2.9)</i>	22
3.3.9 <i>De toepassing van efficiëntiefactoren bij de afleiding van de interconnectietarieven (cf. regelgevend principe in § 2.10)</i>	22
4. CONCLUSIE BETREFFENDE DE NALEVING VAN DE WETTELIJKE VERPLICHTINGEN VAN DE SMP-OPERATOR VOOR 2002	23
4.1. KOSTENORIËNTATIE VAN SPRAAKTELEFONIE.....	23
4.1.1 <i>Globale kostenoriëntatie</i>	23
4.1.2 <i>Kostenoriëntatie van de verschillende klantencategorieën</i>	23
4.2. NIET-DISCRIMINATIE.....	23
4.2.1 <i>Regelgevende vereisten van het BIPT</i>	23
4.2.2 <i>Verskil ex-ante versus ex-post</i>	24
4.2.3 <i>Conclusie</i>	24
4.3. AFWEZIGHEID VAN CONCURRENTIEVERVALSENDE KRUISSUBSIDIERING.....	24
5. PUBLICATIEVEREISTEN M.B.T. DE GESCHEIDEN REKENINGEN 2002	25
5.1. INLEIDING	25
5.2. INHOUD VAN DE PUBLICATIE DOOR BELGACOM	26
5.2.1 <i>De resultaten van het model voor de gescheiden rekeningen</i>	26
5.2.2 <i>Publicatie van een toelichting bij de gescheiden rekeningen</i>	26
5.3. FORMAAT VAN DE PUBLICATIE.....	26

6. VEREISTEN INZAKE GESCHEIDEN BOEKHOUDING VOOR DE VOLGENDE BOEKJAREN...	27
6.1. VEREISTEN VAN HET BIPT M.B.T. DE IMPLEMENTATIE VAN CURRENT COST ACCOUNTING (WAARDERING TEGEN HUIDIGE WAARDE)	27
6.2. VEREISTEN VAN HET BIPT M.B.T. HET PPP-MODEL	27
6.3. VEREISTEN VAN HET BIPT M.B.T. HET ABC-MODEL.....	28
6.4. VEREISTEN VAN HET BIPT M.B.T. DE EIGENLIJKE UITWERKING VAN DE GESCHEIDEN REKENINGEN.....	28
7. ACTIEPUNTEN BIPT VOOR DE VOLGENDE BOEKJAREN.....	30
7.1. ACTIEPUNTEN M.B.T. DE IMPLEMENTATIE VAN CURRENT COST ACCOUNTING	30
7.2. ACTIEPUNTEN M.B.T. HET PPP-MODEL.....	30
7.3. ACTIEPUNTEN M.B.T. HET ABC-MODEL	30
7.4. ACTIEPUNTEN M.B.T. DE EIGENLIJKE UITWERKING VAN DE GESCHEIDEN REKENINGEN	30
8. DOCUMENTATIE VEREIST VAN BELGACOM.....	31
8.1. DOCUMENTATIE VERSUS RAPPORTERING.....	31
8.2. RAPPORTERING OMTRENT DE GESCHEIDEN REKENINGEN 2002	31
8.3. INTEGRATIE VAN DE DOCUMENTATIE M.B.T. DE COST-ACCOUNTINGSYSTEMEN	31
8.4. DOCUMENTATIE INDICES	32
8.5. INDICES GEBRUIKT IN HET KADER VAN DE INDEX-METHODE	32
8.6. APC'S GEBRUIKT BIJ DE AFLEIDING VAN DE TAM-AFSCHRIJVING	33
8.7. DOCUMENTATIE VAN HET PPP-MODEL	33
8.8. DOCUMENTATIE VAN DE ALLOCATIESLEUTELS IN HET PPP-MODEL.....	33
8.9. LIJST MET ELEMENTEN IN DE TUSSENSTAPPEN VAN HET PPP-MODEL.....	33
8.10. AGGREGATIE VAN NETWORK LAYER SERVICES TOT ONP-BLOKKEN	33
8.11. EXHAUSTIEVE LIJST VAN ALLE ASSET CLASSES	33
8.12. BESCHRIJVING ABC-MODEL	33
8.13. COST POOLS EN COST CENTER GROUPS.....	34
8.14. RESOURCE GROUPS.....	34
8.15. CCA-HERWAARDERING IN HET PPP-MODEL	34
8.16. ROUTERINGSFACTOREN	34
8.17. ACCOMMODATIEKOSTEN	34
8.18. OPVOLGING METHODE	34
8.19. OPVOLGING PARAMETERS.....	35
9. BESTEK BEDRIJFSREVISOR GESCHEIDEN REKENINGEN BELGACOM.....	36
9.1. OPVOLGING VAN VEREISTEN DOOR BELGACOM.....	36
9.2. DE IMPLEMENTATIE VAN CURRENT COST ACCOUNTING	36
9.2.1 Algemene beschrijving aanpak audit	36
9.2.2 Keuze van de indices voor AC1798 en AC2215.....	36
9.2.3 Modern Equivalent Asset (MEA).....	37
9.2.4 Switch Index.....	37
9.2.5 De periode waarover de GRC wordt bepaald.....	37
9.2.6 Vaststelling van de 'Annual Price Change' (APC).....	38
9.2.7 Verdere toepassing inventory-methode	38
9.2.8 Waardering van de switching equipment.....	38
9.2.9 Waardering van de payphones – booths (AC2200).....	39
9.3. HET PPP-MODEL	39
9.3.1 Personeelskosten.....	39
9.3.2 Controle van de beschrijving	40
9.3.3 Accommodatiekosten.....	40
9.4. HET ABC-MODEL	40
9.5. HET EIGENLIJKE MODEL VOOR DE GESCHEIDEN REKENINGEN 2002	40
9.6. ATTESTERING VAN DE GESCHEIDEN REKENINGEN DOOR DE BEDRIJFSREVISOR VAN BELGACOM.....	40
10. TIJDSHEMA	41

1. INLEIDING

Overeenkomstig artikel 109 van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven (hierna wet van 21 maart 1991) heeft Belgacom N.V. als organisatie met een sterke positie op de markt van de spraaktelefonie, de huurlijnen en de vaste openbare telefoonnetwerken voor het jaar 2002 de verplichting om zijn boekhouding zodanig te organiseren dat de exploitatieresultaten voortvloeiend uit de verschillende telecommunicatiediensten waar het een sterke positie op de betrokken markt heeft, gescheiden blijven van die voortvloeiend uit de andere telecommunicatiediensten.

De controle van deze boekhoudkundige verplichting komt overeenkomstig § 2 van artikel 109 van de wet van 21 maart 1991 toe aan het Instituut. Het Instituut is krachtens dit artikel namelijk belast met de controle van de naleving van de boekhoudkundige principes die zijn vastgesteld in het KB van 4 oktober 1999 betreffende sommige boekhoudkundige beginselen die van toepassing zijn op organisaties met een sterke positie op de telecommunicatiemarkt.

De organisaties met een sterke positie op de telecommunicatiemarkt zijn verplicht tot publicatie van informatie over de gescheiden boekhoudingen. Deze verplichting vloeit voort uit het KB van 4 oktober 1999. Artikel 2, § 5 van dit KB stelt namelijk dat de organisaties die gescheiden boekhoudingen moeten voeren, een winst- en verliesrekening, alsook het vast kapitaal voor de verschillende investeringen moeten verstrekken.

Dit artikel is de omzetting in Belgisch recht van artikel 8, paragraaf 4, tweede alinea, van Richtlijn 97/33/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 1997 inzake interconnectie op telecommunicatiegebied, wat betreft de waarborging van de universele dienst en van de interoperabiliteit door toepassing van de beginselen van Open Network Provision (ONP) (hierna ook: “de Interconnectierichtlijn”) dat bepaalt dat de financiële verslagleggingen en gescheiden boekhoudingen van organisaties met een aanmerkelijke marktmacht (hierna ook: “SMP-operatoren”) die openbare telecommunicatie-netwerken of algemeen beschikbare telecommunicatiediensten verstrekken moeten worden opgesteld en gepubliceerd.

De aard van de informatie die moet worden verstrekt in de context van de gescheiden boekhouding is opgenomen in artikel 8 van de Interconnectierichtlijn. Krachtens paragraaf 2 van dit artikel dienen SMP-operatoren gescheiden boekhoudingen te voeren voor enerzijds de met interconnectie verband houdende activiteiten en anderzijds andere activiteiten, om alle kosten en inkomsten met de daarvoor gebruikte berekeningsgrondslag en de gedetailleerde toewijzingsmethoden, aan te geven die verband houden met hun interconnectieactiviteit, met inbegrip van een puntsgewijs overzicht van de vaste activa en de structurele kosten. Paragraaf 3 voegt hieraan toe dat SMP-operatoren hun NRA's tot het vereiste niveau van gedetailleerdheid moeten voorzien van financiële informatie.

Dit niveau van detail wordt verder gepreciseerd in de Aanbeveling van de Europese Commissie van 8 april 1998 inzake interconnectie in een geliberaliseerde telecommunicatiemarkt (Deel 2 – Scheiding van boekhoudingen en kostenberekeningen). Overeenkomstig punt 7.5 van de Richtsnoeren voor de invoering van gescheiden boekhoudingen (hierna ook: “de Richtsnoeren”), aangehecht aan deze Aanbeveling, moet eveneens de volgende informatie worden verstrekt als onderdeel van de gescheiden boekhouding :

- een verklaring inzake de bij de opstelling van de boekhouding gehanteerde boekhoudkundige grondslagen
- informatie over de wijze waarop de gescheiden boekhoudingen zijn gerelateerd aan de statutaire boekhoudingen van de exploitant.
- een matrix die een samenvatting geeft van de totale interne verrekeningen tussen verschillende boekhoudingen. Deze matrix moet duidelijkheid verschaffen over de totale kosten die bijvoorbeeld

door het kernnetwerk in rekening zijn gebracht aan "retail" en zal worden gebruikt voor het relateren van de gescheiden boekhoudingen aan de statutaire boekhoudingen.

- informatie over de gehanteerde kostentoewijzingsmethoden voor het samenstellen van gescheiden boekhoudingen. Deze moeten zo gedetailleerd zijn dat de relatie tussen de kosten en interconnectieprijzen duidelijk wordt. Deze verplichting geldt evenzeer voor iedere dienst die aan kostengeoriënteerdheid is onderworpen (spraaktelefonie, ontbundeling van de local loop).
- een verklaring waarin de gemiddelde kosten van netwerkcomponenten worden weergegeven.
- in lidstaten waar voor de financiering van de universele dienst verplichtingen van kracht zijn, een toelichting waaruit blijkt dat er geen sprake is van onderscheid tussen aan exploitanten in rekening gebrachte kosten en (impliciet) intern in rekening gebrachte kosten.

Op nationaal niveau kan inzake de inhoud van de gescheiden boekhouding die publiek moet worden gemaakt ook worden verwezen naar artikel 2, § 6 van het KB van 4/10/99 dat luidt als volgt: *“het Instituut stelt aan iedereen die een rechtmatig belang laat blijken de informatie aangaande de boekhoudkundige systemen van de organisaties met een sterke positie op de markt van vaste openbare telecommunicatienetwerken ter beschikking”*. *“Informatie aangaande de boekhoudkundige systemen”* dient daarbij te worden verstaan conform de interpretatie in de Interconnectierichtlijn en in de Richtsnoeren die hierboven werd uiteengezet.

Inzake de openbaarheid van de informatie van de gescheiden boekhouding stelt de Interconnectierichtlijn in artikel 8 paragraaf 3 dat de nationale regelgevende instanties de informatie van de gescheiden boekhoudingen mogen publiceren in zoverre zulks tot een open, door concurrentie gekenmerkte markt bijdraagt, mits met het aspect van de commerciële vertrouwelijkheid rekening wordt gehouden. De Aanbeveling van de Europese Commissie verplicht de NRA's om de publicatie van zoveel mogelijk van deze informatie aan te moedigen (Punt 7.6 van de Richtsnoeren voor de invoering van de gescheiden boekhouding, als bijlage bij de Aanbeveling van de Europese Commissie van 8 april 1998, P.B., Nr. L 141 van 13.5.1998, p. 26). Informatie waarvan is aangetoond dat deze commercieel vertrouwelijk is mag niet worden gepubliceerd.

Het doel van de gescheiden financiële rapportage bestaat erin te verzekeren dat er zich geen enkele concurrentievervalsende subsidiëring voordoet vanuit een telecommunicatiedienst waar die persoon een sterke positie op de betrokken markt heeft naar andere telecommunicatiediensten.

Concreet vereist de uitwerking van gescheiden financiële rekeningen een identificatie van alle kosten en inkomsten per onderscheiden bedrijfsactiviteit op grond van gedetailleerde kostentoewijzingsmethoden, alsook het transparant maken van de interne transferprijzen. De gescheiden financiële rekeningen tonen aldus aan dat er geen onder- of overrecuperatie is van de kosten en zij verschaffen bovendien een inzicht in de verhouding van de opbrengsten ten opzichte van de kosten. Zij vormen eveneens de basis van het vertrouwen dat de SMP-operator niet discrimineert tussen hemzelf en concurrerende operatoren bij levering van soortgelijke diensten.

Het model voor de gescheiden boekhouding van Belgacom is m.a.w. niet enkel een hulpmiddel ter verificatie van de concurrentievervalsende kruissubsidiëring. Het model kan en wordt door het BIPT ook gebruikt ter verificatie van de kostengeoriënteerdheid van de spraaktelefoonarieven en de huurlijnen en van de niet-discriminatie van wholesale-diensten die zowel intern als aan derden worden geleverd.

Opdat de financiële verklaringen alle informatie bevatten die het BIPT in staat stellen de wettelijke verplichtingen te controleren waaraan de SMP-operator dient te voldoen, heeft het Instituut in samenwerking met zijn consultant Bureau van Dijk regelgevende principes opgelegd die de basis vormen voor de voorbereiding van de gescheiden rekeningen.

De bedoeling van dit document bestaat in de eerste plaats erin deze regelgevende principes transparant te maken voor de markt. Daarnaast heeft dit document tot doel het respect van de regelgevende

principes voor de gescheiden rekeningen 2002 te evalueren. Hierbij wordt ook stilgestaan bij de audit-procedures: zodra de financiële verklaringen zijn uitgewerkt dient de overeenstemming met het kostenberekenningsysteem te worden geauditeerd door een bedrijfsrevisor die onafhankelijk is van de telecommunicatieorganisatie, alsook door het BIPT.

Verder is het de bedoeling de markt via dit document te informeren over de conclusies die het Instituut op grond van de accountinginformatie meent te moeten trekken betreffende de naleving van de regelgevende verplichtingen en om de publicatievereisten voor Belgacom te verduidelijken. Een volgend hoofdstuk van dit document is gewijd aan de principes en procedures die op het vlak van de audit werden overeengekomen.

Tot slot wordt stilgestaan bij de vereisten en actiepunten van het BIPT m.b.t. de toekomstige gescheiden rekeningen, incl. diegene die betrekking hebben op het bestek voor de bedrijfsrevisor die deze rekeningen zal auditeren.

2. REGELGEVENDE PRINCIPES M.B.T. DE GESCHEIDEN REKENINGEN 2002

De regelgevende principes die het BIPT oplegt zijn van tweeërlei aard. Enerzijds betreft het regelgevende principes die rechtstreeks voortvloeien uit de wettelijke bepalingen van het KB van 4 oktober 1999 betreffende sommige boekhoudkundige beginselen die van toepassing zijn op organisaties met een sterke positie op de telecommunicatiemarkt. Anderzijds gaat het om regelgevende principes die het BIPT zelf kan invullen voorzover ze bijdragen tot het vervullen van de wettelijke bevoegdheden die aan het Instituut zijn toegekend.

Het Instituut vindt het opportuun om hierna in te gaan op bepaalde regelgevende principes (het betreft een niet-exhaustief overzicht).

2.1. *BEGINSEL VAN KOSTENVEROORZAKING*

Overeenkomstig artikel 2 § 2, al. 1 van het KB van 4 oktober 1999 dienen de kosten, het geïnvesteerd vermogen en de inkomsten te worden toegewezen overeenkomstig het beginsel van kostenveroorzaking.

2.2. *SEGMENTATIENIVEAU*

Het KB van 4 oktober 1999 vereist dat de organisaties met een sterke positie op de telecommunicatiemarkt hun exploitatiekosten, geïnvesteerd vermogen en inkomsten ten minste opsplitsen in de volgende bedrijfsactiviteiten: het kernnetwerk, het lokale toegangsnetwerk, de detailhandel en de overige activiteiten. Het Instituut kan niettemin een verdere uitsplitsing van deze boekhouding vragen (zie het gebruik van “ten minste” in de aanhef van art. 2, § 1, van het KB van 4 oktober 1999).

Een dergelijke uitsplitsing werd door het BIPT nodig geacht bij de uitwerking, door het BIPT en zijn consultant Bureau van Dijk, van het eerste model van gescheiden boekhouding voor het jaar 1998. De motivatie hiervoor ligt in het feit dat diensten van SMP-markten en diensten van niet-SMP-markten in een bepaalde mate op activiteiten steunen die zowel gebruikt worden om diensten aan te bieden in de ene markt als in de andere markt en het BIPT bijgevolg moet kunnen verifiëren of de allocatie van de kosten het beginsel van kostenveroorzaking¹ respecteert en niet concurrentievervalsend is. Ook de naleving van het niet-discriminatieprincipe voor transfers van een gereguleerde dienst naar een niet-gereguleerde dienst verantwoordt de positie van het BIPT.

2.2.1 *DEFINITIE VAN DE ONDERSCHIEDEN BEDRIJFSACTIVITEITEN*

Artikel 2, § 1 van het KB van 4 oktober 1999 geeft een definitie van de algemene bedrijfsactiviteiten die ten minste dienen te worden onderscheiden:

- 1) kernnetwerk (core network): de kernnetwerkactiviteit omvat de levering van interconnectie-diensten, doorvoerdiensten en diensten aan telecommunicatieoperatoren;
- 2) lokale toegangsnetwerk (local access): de lokale toegangsnetwerkactiviteit omvat de levering van aansluitingen op het telefoonnetwerk;

¹ Zie punt 3.1 van de Richtsnoeren voor de invoering van gescheiden boekhoudingen, Bijlage bij de Aanbeveling van de Commissie van 8 april 1998 inzake interconnectie in een geliberaliseerde telecommunicatiemarkt (Deel 2 – Scheiding van boekhoudingen en kostenberekeningen).

- 3) detailhandel (retail): de detailhandel-activiteit omvat de activiteiten die voornamelijk verband houden met de commerciële levering van vaste telefoondiensten en huurlijnen aan eindgebruikers;
- 4) overige activiteiten.

Met het oog op de vergelijkbaarheid van de resultaten van verschillende jaren formuleerde het BIPT het regelgevende principe dat de definitie van de algemene bedrijfsactiviteiten (businesses) en van de activiteiten binnen deze businesses gelijk dient te blijven. Wijzigingen die door het BIPT worden aanvaard omdat zij de gescheiden rekeningen verfijnen en/of corrigeren moeten omwille van de transparantie duidelijk door Belgacom worden aangegeven.

2.2.2 VEREISTEN VAN HET BIPT INZAKE EEN VERDERE UITSPLITSING

Behalve de uitsplitsing van de rekeningen over de 4 bedrijfsactiviteiten, heeft het BIPT verder de volgende bijkomende vereisten geformuleerd. De onderstaande paragrafen geven een overzicht van de diensten waarop die betrekking hebben.

2.2.2.a ACCESS NETWORK: LOCAL LOOP UNBUNDLING (LLU)

De identificatie van de nieuwe dienst LLU binnen het blok lokale toegangsnetwerk.

2.2.2.b CORE NETWORK: IC (ATAP, IC-LINKS, TRAFIEK, ENZ.), OIT-BIT

De opsplitsing van de bedrijfsactiviteit kernnetwerk (core netwerk) in niet-interconnectiediensten en interconnectiediensten. Binnen de interconnectiediensten dient verder een onderscheid gemaakt te worden tussen de ATAP's², de Interconnect links (IC-links), de nationale transit en de Interconnect-trafiek (IC-trafiek).

Daarnaast werd ook de opsplitsing van de diensten ATAP en IC-links in OIT en BIT³ gevraagd: art. 2 § 2 van het KB van 4 oktober 1999 bepaalt namelijk dat het kostentoekeningssysteem voldoende gedetailleerd moet zijn om de kosten aan gesplitste netwerkelementen te kunnen toewijzen en dat hieromtrent de aanwijzingen van het Instituut dienen te worden gevolgd.

2.2.2.c CORE NETWORK: NUMBER PORTABILITY

De identificatie van de kosten van nummeroverdraagbaarheid binnen het blok kernnetwerk (te beschouwen als een dienst aan de telecommunicatieoperatoren in de zin van artikel 2, §1, 1°, van het KB van 4 oktober 1999).

2.2.2.d RETAIL BUSINESS: RESIDENTIËLE VERSUS BUSINESS-KLANTEN VOOR SPRAAKTELEFONIE

De opsplitsing van de detailhandel (retail) in voice telephony (access en traffic) en leased lines, alsook de opsplitsing van de retailactiviteit voice telephony over residentiële en business-klanten: vermits het model voor gescheiden boekhouding ook voor de verificatie van de kostenoriëntatie van de spraaktelefonie wordt aangewend acht het BIPT het noodzakelijk de gescheiden rekeningen op te delen naar de verschillende klantencategorieën.

² ATAP: Access to an Access Point

³ O.I.T.: OLO interconnect traffic (externe transfer),

B.I.T.: Belgacom interconnect traffic (interne transfer)

De controle op het respect van de beginselen van kostenoriëntering van de dienst spraaktelefonie, zoals opgesomd in bijlage II van Richtlijn 90/387/EEG en vervangen door bijlage I van Richtlijn 97/51/EG, vereist immers de uitvoering van een analyse per klantensegment.

In het bijzonder voor het beginsel van prijstransparantie is het Europese ONP-kader zeer expliciet: in considerans 14 van Richtlijn 98/10/EG wordt namelijk gesteld dat een controle van deze transparantie via het kostentoerekeningssysteem betekent dat er dient te worden geverifieerd dat particuliere abonnees geen kortingen voor commerciële klanten subsidiëren.

Ook de verificatie van de overige principes, met name de toepassing van objectieve criteria en de naleving van niet-discriminatie, kan volgens het Instituut niet los worden gekoppeld van een analyse per klantensegment.

Wat betreft de objectieve criteria is het Instituut in het bijzonder van oordeel dat dit betekent dat de criteria zodanig moeten worden bepaald dat zij geen concurrentievervalsend doel hebben. Vermits dit concurrentievervalsend doel waarschijnlijker is voor markten waarop de concurrentie sterker is, is het noodzakelijk en verantwoord om voor de controle van het beginsel de competitievere markt van de business-klanten af te scheiden van de residentiële markt.

Het beginsel van niet-discriminatie hangt hiermee samen: de controle van dit beginsel vereist immers het bewijs dat er objectieve criteria (verdeelsleutels) zijn gebruikt om de kosten te verdelen tussen de diensten die er gebruik van maken. Door de opsplitsing particuliere versus business-klanten wordt aldus verzekerd dat er via de tarieven van een type abonnee geen kosten worden verrekend die eigenlijk via één van de twee andere typen van klanten zouden moeten worden gerecupereerd.

2.2.2.e OVERIGE ACTIVITEITEN: ADSL: RETAIL & WHOLESALE

De afzondering van de kosten m.b.t. ADSL retail en de corresponderende wholesale-dienst 'toegang tot een binair debiet' in het blok 'overige activiteiten'.

Deze vereiste is verantwoord om de volgende redenen:

a) de afzondering maakt het mogelijk de kostengeoriënteerdheid van de gereguleerde ADSL-wholesale-dienst (toegang tot een binair debiet) te bewijzen en de transfervergoedingen te tonen tussen deze gereguleerde ADSL-wholesale-dienst en de ADSL-retaildienst. Met de verificatie van de kostenoriëntatie, zoals bepaald in artikel 106 van de wet van 21 maart 1991, wordt er aangetoond dat de relevante kosten voor de ADSL-wholesale-dienst niet worden toegewezen aan andere diensten. Door het transparant maken van de transfervergoedingen wordt het bewijs geleverd dat Belgacom niet discrimineert tussen de eigen retaildiensten en de diensten die aan concurrenten worden aangeboden, zoals bepaald in artikel 109ter van de wet van 21 maart 1991. Om de verificatie van deze verplichtingen uit te voeren is dus een uitsplitsing van het blok "overige activiteiten", zoals vastgelegd in het KB van 4 oktober 1999, noodzakelijk.

b) de afzondering toont aan of de ADSL-retaildienst een boekhoudkundige winst realiseert wanneer de dienst die wordt ingekocht van de ADSL-wholesale-afdeling wordt gefactureerd tegen de niet-discriminerende transfervergoedingen. Indien de ADSL-retailafdeling niet rendabel zou kunnen opereren op basis van de prijs voor ADSL wholesale die van de concurrenten wordt verlangd, dan creëert dit een vermoeden van kruissubsidiëring die de concurrentie kan verstoren. Een dergelijke kruissubsidiëring is krachtens artikel 109 van de wet van 21 maart 1991 niet toegestaan wanneer zij plaatsgrijpt vanuit een telecommunicatiedienst waar een operator een sterke positie op de betrokken markt heeft naar een andere telecommunicatiedienst. Om de naleving hiervan te verifiëren vereist het Instituut een verdere uitsplitsing van het blok "overige activiteiten" in de hierboven vermelde zin.

2.2.2.f OVERIGE ACTIVITEITEN: OPDELING IN DEELACTIVITEITEN

In het kader van de voorgaande oefeningen m.b.t. de gescheiden rekeningen werd door het BIPT bij Belgacom informatie opgevraagd voor de onderscheiden rekeningen binnen het blok 'overige activiteiten'. Deze bevatten o.a. de payphones, customer premises equipment, data services, operator services, ... Dit niveau van detail, zoals gecommuniceerd voor 2000 en 2001 geldt tevens als een vereiste voor 2002.

2.3. INTEGRATIE VAN HET MODEL VOOR DE HUURLIJNEN

In het kader van de dossiers m.b.t. de gescheiden rekeningen, voorafgaand aan die voor het jaar 2002, heeft het BIPT herhaaldelijk enerzijds een segmentatie van de huurlijnen per debiet opgelegd (overeenkomstig de ONP-blokken): huurlijnen < 2Mbits/s, huurlijnen = 2Mbits/s en huurlijnen > 2Mbits/s, waarbij verder onderscheid gemaakt wordt tussen nationale en internationale huurlijnen. Anderzijds werd de vereiste aan Belgacom gecommuniceerd om het kostenmodel ter verificatie van de kostenoriëntatie van de huurlijnen te integreren in het model voor de gescheiden rekeningen.

2.4. RECONCILIATIE VAN HET MODEL VOOR DE BEREKENING VAN DE NETTOKOSTEN VOOR USO

De cost-accountingsystemen waarop het model voor de gescheiden rekeningen gebaseerd zijn, worden tevens gebruikt als input voor het model ter berekening van de nettokosten voor de universele dienstverlening. Belgacom heeft er in het verleden op gewezen dat beide modellen verschillende finaliteiten hebben en dat het bijgevolg niet uitgesloten kan worden dat er incoherenties optreden tussen beide modellen. In dezelfde communicatie wijst Belgacom erop dat een reconciliatie zich dient te situeren op het niveau van de input voor het model ter berekening van de nettokosten voor de universele dienstverlening en enkel kan worden doorgevoerd indien in beide modellen dezelfde waarderingsregels worden toegepast. Dit was in het kader van de berekeningen voor 2001 nog niet het geval (nl. HCA voor de gescheiden rekeningen en CCA voor de berekening van de nettokosten van de universele dienstverlening).

Het BIPT vindt dat de overeenstemming tussen het model van de gescheiden rekeningen en het kostenmodel van de universele dienst een noodzakelijke oefening is om de gegrondheid te verzekeren van de perimeter van de kosten en de opbrengsten die gebruikt wordt om de nettokosten van de universele dienst te bepalen. Het Instituut vindt in ieder geval dat een overeenstemming tussen de gescheiden rekeningen en de definitieve nettokosten moet gemaakt zijn voor ieder jaar waarvoor een financiering van de universele dienst werd ingesteld.

2.5. VERGELIJKBAARHEID VAN DE KOSTEN EN DE OPBRENGSTEN

In de rapportering omtrent de onderscheiden rekeningen moet worden verzekerd dat de kosten en de opbrengsten effectief betrekking hebben op dezelfde diensten.

2.6. REIKWIJDTE VAN DE GESCEIDEN REKENINGEN

De concrete toepassing van artikel 2, § 2, eerste lid, van het KB van 4 oktober 1999 (toepassing van het beginsel van kostenveroorzaking) impliceert dat zowel de exploitatiekosten als het geïnvesteerd vermogen en de inkomsten moeten worden opgesplitst.

2.7. WAARDERING VAN DE NETWERKACTIVA TEGEN HUIDIGE WAARDE

Op grond van artikel 2, § 3 van het KB van 4 oktober 1999 moet de waarde van de netwerkactiva in de gescheiden rekeningen worden bepaald tegen toekomstgerichte of huidige waarde van een efficiënte

exploitant, onder andere op basis van de vervangwaarde van de uitrusting of de geïndexeerde historische kosten.

2.8. VALORISATIE INTERNE VERREKENINGEN (TRANSFERS)

Overeenkomstig artikel 2, § 5 van het KB van 4 oktober 1999 moet de valorisatie van de interne verrekeningen duidelijk door Belgacom worden aangegeven volgens de nadere regels die door het Instituut worden bepaald.

Ter invulling van deze nadere regels inspireerde het BIPT zich op de Aanbeveling van de Commissie van 8 april 1998 inzake interconnectie in een geliberaliseerde telecommunicatiemarkt (Deel 2 – Scheiding van boekhoudingen en kostenberekeningen)⁴ waarin gesteld wordt dat de interne verrekeningen moeten worden vastgesteld als het product van het gebruik en de kosten per eenheid.

Indien dit principe wordt ingevuld voor de *trafiekgerelateerde* transfers, kunnen deze kosten per eenheid gedefinieerd worden als de kosten van de afzonderlijke netwerkcomponenten, uitgedrukt in cEUR/min, nodig om de betrokken dienst te verlenen. De berekening van de transfers is aldus gebaseerd op de netwerkkosten. De interconnectie-specifieke kosten en de managementkosten worden er niet in geïntegreerd.

Op het vlak van de methode die wordt gebruikt ter verdeling van de netwerkkosten over de verschillende communicatietypes werd door het BIPT gevraagd de methode te gebruiken die werd aangewend voor de berekening van de BRIO-tarieven van hetzelfde jaar. Op deze wijze wordt er het beste aangesloten bij de realiteit van het betrokken jaar. Concreet betekent dit dat voor de gescheiden boekhouding van het jaar 2002 de allocatiemethode identiek is met de methode die werd gebruikt voor de berekening van de interconnectietarieven van BRIO 2002. Deze methode bestaat erin de netwerkkosten toe te wijzen aan de verschillende communicatietypes op basis van de volumes verkeer in minuten en de overeenkomstige routeringsfactoren⁵ per ONP-blok en communicatietype.

Deze methode kan als volgt worden toegelicht:

	ONP-blokken		
	Blok ONP X	Blok ONP Y	Blok ONP Z
Totale minuten per blok ONP	X minuten	Y minuten	Z minuten
Totale kost per blok ONP	XX EUR	YY EUR	ZZ EUR
Eenheidskost per blok ONP (EUR/min)	XX/X	YY/Y	ZZ/Z
Routeringsfactor per communicatietype			
Communicatie A	RF A,X	RF A,Y	RF A,Z
Communicatie B	RF B,X	RF B,Y	RF B,Z
Communicatie C	RF C,X	RF C,Y	RF C,Z
Eenheidskost per communicatietype			
Communicatie A	RF A,X * (XX/X)	RF A,Y * (XX/X)	RF A,Z * (XX/X)
Communicatie B	RF B,X * (XX/X)	RF B,Y * (XX/X)	RF B,Z * (XX/X)
Communicatie C	RF C,X * (XX/X)	RF C,Y * (XX/X)	RF C,Z * (XX/X)

Tabel 1: Illustratie van de berekening van de eenheidskosten per netwerkcomponent (ONP-blok)

⁴ Zeer in het bijzonder punt 2 van de bijlage bij de Aanbeveling, genaamd: "Richtsnoeren voor de invoering van gescheiden boekhoudingen".

⁵ ONP = Open Network Provision

- Met elk ONP-blok, of netwerkelement van het PSTN/ISDN-netwerk, stemt een totaal volume minuten overeen dat weergeeft in welke mate het netwerkelement wordt gebruikt. Dit volume aan minuten wordt berekend als het product van de routeringsfactor en het volume aan trafiek en dit voor elk communicatietype dat het ONP-blok gebruikt.
- De eenheidskosten van een netwerkelement vloeien voort uit de ratio totale kosten per ONP-blok/totaal volume aan minuten per ONP-blok.
- De eenheidskosten per communicatietype verkrijgt men door de eenheidskosten van een ONP-blok te vermenigvuldigen met de routeringsfactor van het betreffende communicatietype.

Nadat de voorgaande berekening is uitgevoerd, wordt het resultaat ervan vermeerderd met een vergoeding van het kapitaal. Het BIPT gaat daarbij uit van het standpunt dat er geen nieuw WACC-percentage “ex post” dient te worden berekend voor de gescheiden boekhouding. De waarde van de WACC wordt overgenomen uit het topdown model voor interconnectie.

De relatie tussen de WACC van het model van gescheiden boekhouding en de WACC van het topdown model wordt weergegeven door de volgende formule:

$$WACC_{\text{gescheiden boekhouding } T} = WACC_{\text{BRIO } T + 2}$$

Deze formule wordt gemotiveerd door het feit dat het topdown model BRIO T + 2 is gebaseerd op activawaarden van de periode T (dat één kalenderjaar omvat): vermits het model BRIO T + 2 wordt opgebouwd in de periode T + 1 zijn de activawaarden van de periode T de meest recente gegevens die beschikbaar zijn.

In het geval van niet-trafiekgerelateerde diensten kunnen de eenheidskosten bijvoorbeeld bestaan uit de kosten per ATAP⁶.

2.9. AFZONDERLIJKE VERMELDING VAN DE NIET-TOEREKENBARE KOSTEN IN DE GESCEIDEN REKENINGEN

Overeenkomstig artikel 2, § 2, laatste lid, van het KB van 4 oktober 1999 dienen de niet-toerekenbare kosten duidelijk te worden vermeld op een aparte rekening en moet de toerekening ervan ter goedkeuring aan het Instituut worden voorgelegd. Concreet vraagt het BIPT aan Belgacom om de niet-toerekenbare kosten - ‘overhead-kosten’ - die overeenkomen met de kosten van de managementprocessen, als afzonderlijke kosten in de gescheiden rekeningen te vermelden.

Uit de toelichtingen van Belgacom heeft het BIPT begrepen dat in de modellen voor boekhoudkundige scheiding de kosten van de administratieve divisies hoofdzakelijk behandeld worden met een ABC⁷-methode die de kosten van een divisie toewijst aan activiteiten die gegroepeerd worden tot processen die behoren tot één van de drie volgende categorieën: primaire processen (activiteiten die een direct verband hebben met het product of dienst), supportprocessen (activiteiten die andere activiteiten ondersteunen) en managementprocessen (meer globale activiteiten die het beheer van de gehele activiteit ondersteunen). Dit impliceert dat er kosten van een administratieve divisie kunnen worden toegewezen aan de drie processen en er bijgevolg geen één-op-één-relatie meer bestaat tussen de administratieve divisies en de managementprocessen, hoewel er een grote correlatie blijft bestaan tussen die twee componenten. Anderzijds worden tevens een zeer beperkt aantal kosten uit niet-administratieve divisies aan de managementprocessen toegewezen. Dit staat echter de mogelijkheid niet in de weg om de kosten van de managementprocessen afzonderlijk te rapporteren.

⁶ ATAP = Access to an Access Point

⁷ ABC = activity based costing

Bovendien werd er aan Belgacom gevraagd de directe overheadkosten per dienst of product af te splitsen en te justifiëren daar een auditrapport van de interne kostenmodellen van Belgacom hiervan melding maakt.

2.10. DE TOEPASSING VAN EFFICIËNTIEFACTOREN BIJ DE AFLEIDING VAN DE INTERCONNECTIETARIEVEN

In het KB van 4 oktober 1999 wordt aangegeven dat het Instituut met betrekking tot de afleiding van de interconnectieprijs kan vragen om efficiëntiefactoren toe te passen. In dit verband werden door het BIPT geen expliciete vereisten aan Belgacom opgelegd in het kader van de gescheiden rekeningen 2002.

3. EVALUATIE VAN DE NALEVING VAN DE REGELGEVENDE PRINCIPES M.B.T. DE GESCEIDEN REKENINGEN 2002

3.1. OVERZICHT VAN DE BRIEFWISSELING, DE BETROKKEN PARTIJEN EN DE AANPAK VAN HET AUDITPROCES

3.1.1 OVERZICHT VAN DE BRIEFWISSELING TUSSEN HET BIPT EN BELGACOM

08/10/2003	Brief van Belgacom over de engagementen van Belgacom en de vereisten van het BIPT over de gescheiden rekeningen 2002 als reactie op de brief van het BIPT d.d. 3/10/2003 over de impact van wijzigingen qua methodologie van de gescheiden rekeningen inzake sequentiële planning als reactie op de brief van het BIPT d.d. 3/10/2003;
17/10/2003	Brief van Belgacom over de integratie van het detailniveau per klantensegment voor de spraaktelefonie en van het huidige detailniveau in het kader van het kostenmodel huurlijnen in de gescheiden rekeningen 2002 als reactie op de brief van het BIPT d.d. 3/10/2003;
29/01/2004	Brief van Belgacom als reactie op de brief van het BIPT d.d. 30/12/2003 over de gescheiden rekeningen 2002 (segmentatie spraaktelefonie in klantengroepen RES/BUS/COR ⁸ , huurlijnen, integratie van verschillende kostenmodellen, identificatie van de kosten van nummeroverdraagbaarheid, segmentatie van het blok 'other');
09/07/2004	Brief van het BIPT over de gescheiden rekeningen 2002 over het rapport van de bedrijfsrevisoren, hun conformiteitattest en de datum van terbeschikkingstelling aan het BIPT;
12/07/2004	Brief van Belgacom over het uitstel van de datum van overhandiging aan het BIPT van het rapport van de bedrijfsrevisor van de gescheiden rekeningen 2002;
09/08/2004	Brief van Belgacom over het uitstel van de datum van overhandiging van het rapport van de bedrijfsrevisor van de gescheiden rekeningen 2002;
25/08/2004	Brief van Belgacom over de datum van overhandiging van het rapport van de bedrijfsrevisor van de gescheiden rekeningen 2002;
26/08/2004	Brief van Belgacom over de overhandiging van het rapport van de bedrijfsrevisor van de gescheiden rekeningen 2002 aan het BIPT.
09/05/2005	Brief van Belgacom over de planning van de gescheiden rekeningen 2003 (gedeeltelijk van toepassing m.b.t. de gescheiden rekeningen 2002)

⁸ RES = Residential; BUS = Business; COR = Corporate.

3.1.2 OVERZICHT VAN DE PARTIJEN IN HET VERIFICATIEPROCES

In totaal waren 4 partijen betrokken bij de oefening omtrent van de gescheiden rekeningen 2002 van Belgacom N.V. Deze partijen zijn:

- Belgacom N.V.;
- Deloitte Bedrijfsrevisoren;
- BIPT;
- Bureau van Dijk, Management Consultants N.V..

Aan Deloitte Bedrijfsrevisoren werd door Belgacom N.V. een specifieke opdracht toegekend inzake de verificatie van cost-accountingsystemen en de gescheiden rekeningen 2002. De uitkomst van deze opdracht resulteerde in een rapport met:

- een beschrijving van de systemen;
- conclusies omtrent mogelijke verbeteringen;
- een globale uitspraak over de mate waarin de gescheiden rekeningen per activiteit en per product een getrouw beeld geven van de operationele en technische realiteit.

Bureau van Dijk, Management Consultants N.V. kreeg door het BIPT een opdracht toegekend inzake de bijstand bij de verificatie van de gescheiden rekeningen 2002. Hieronder vallen o.a. de bijstand bij de uitwerking van verbeteringen en wijzigingen aan het model voor gescheiden boekhouding, bij de evaluatie van de naleving van de regelgevende principes en bij de analyse van de resultaten en de conclusie betreffende de naleving van de wettelijke verplichtingen die via de gescheiden boekhouding worden gecontroleerd.

3.1.3 AANPAK VAN HET AUDITPROCES

3.1.3.a DE AUDITPROCEDURE DOOR EEN ERKEND BEDRIJFSREVISOR

Artikel 8 van de Interconnectierichtlijn, 97/33/EG, schrijft voor dat de financiële verslaggeving van de organisaties die een gescheiden boekhouding moeten voeren onderworpen dient te worden aan een onafhankelijke controle door de regulator of een ander bevoegd lichaam dat onafhankelijk is van de telecommunicatieorganisatie en door de nationale regelgevende instantie is goedgekeurd.

Overeenkomstig artikel 109 ter, § 4 van de wet van 21 maart 1991 kan het Instituut zich laten bijstaan door een erkende bedrijfsrevisor om het kostenberekeningssysteem te laten controleren.

Ter uitvoering van dit artikel heeft het BIPT voor het financiële jaar 2002 de goedkeuring verleend aan de lijst van onafhankelijke personen waarop Belgacom een beroep wou doen om de gescheiden rekeningen te auditeren.

Op deze wijze wordt er gegarandeerd dat alle regelgevende vereisten geformuleerd door het BIPT zijn opgenomen in het bestek en de onafhankelijke auditeur de naleving daarvan kan verifiëren. Naast deze controle op de naleving van de regelgevende principes bestaat de taak van de onafhankelijke auditeur in hoofdzaak erin te verifiëren dat de financiële gescheiden rekeningen zijn opgesteld conform het onderliggende kostenberekeningssysteem en dat de rekeningen op basis daarvan vrij zijn van onjuiste verklaringen.

Het resultaat van de audit dient te worden geformaliseerd in een rapport dat de uitgevoerde audit beschrijft, alsook de conclusies die eruit kunnen worden getrokken. Daarnaast dient een conformiteitsverklaring te worden opgesteld.

Al deze documenten werden ter beschikking gesteld van het BIPT. Op 26 augustus 2004 heeft het BIPT het rapport “*Audit des systèmes de comptabilisation des coûts et des comptes séparés 2002*” opgesteld door bedrijfsrevisoren Deloitte ontvangen. In dit rapport zijn tevens een aantal conclusies van bedrijfsrevisoren Deloitte opgenomen.

Bedrijfsrevisoren Deloitte hebben hun werkzaamheden gebaseerd en hun opinie uitgesproken op basis van de volgende wettelijke bepalingen en reglementen:

- De wet van 21 maart 1991, aangepast door de wet van 19 december 1997
- Artikel 97 van de wet van 20 december 1995
- Het KB van 4 oktober 1999 met betrekking tot bepaalde boekhoudkundige principes die van toepassing zijn op organisaties met aanmerkelijke marktmacht op de markt van de telecommunicatie tot uitvoering van artikel 109 van de wet van 21 maart 1991
- Europese wetgeving:
 - De Europese richtlijn over interconnectie van 30 juni 1997, vervangen door de kaderrichtlijn 2002/21/EG van 7 maart 2002 en de toegangsrichtlijn 2002/19/EG
 - De aanbeveling 98/322/EG
- De omzendbrief van het BIPT van 15 januari 2004 over de voorwaarden en exploitatie van publieke netwerken van telecommunicatie
- De verklaring zonder voorbehoud van de bedrijfsrevisoren van de statutaire jaarrekeningen

Volgens de opinie van bedrijfsrevisoren Deloitte vertonen de gescheiden rekeningen een getrouw beeld van de operationele en technische situatie van de verschillende deelactiviteiten op basis van de uitgevoerde werkzaamheden en rekening houdend met de wettelijke bepalingen en reglementen die van kracht zijn met betrekking tot de gescheiden rekeningen van het jaar 2002.

Wat betreft het eigenlijke attesteren van de rekeningen, werd door Belgacom tijdens de meeting dd. 21/03/2005 toegelicht dat de brief op pag. 2/155 en 3/155 van het rapport van bedrijfsrevisoren Deloitte als attest bij de gescheiden rekeningen 2002 moet worden beschouwd, ook al is deze brief niet als attest of certificaat betiteld.

3.1.3.b DE AUDITPROCEDURE VAN HET BIPT EN ZIJN CONSULENT

Het rapport van de bedrijfsrevisor van Belgacom vormt samen met de eigenlijke uitwerking van de gescheiden rekeningen (in de vorm van Excel-rekenbladen) het uitgangspunt voor de verificatieoefening door het BIPT en zijn consulent.

Tijdens de kick-off meeting in het kader van het verificatieproces door het BIPT, kwamen de vier bovenvermelde partijen bijeen. Door de bedrijfsrevisor van Belgacom werd een uitgebreide toelichting bij de systemen gepresenteerd, alsook een overzicht van de conclusies van de audit, en algemene vragen m.b.t. het verloop van de audit en de bevindingen werden beantwoord.

Volgend op de kick-off meeting, zijn de verschillende hoofdstukken in het rapport van de bedrijfsrevisor en de cijfers in de Excel-rekenbladen in detail behandeld in een reeks werkvergaderingen tussen het BIPT met zijn consulent en Belgacom.

Het betrekken van de bedrijfsrevisor van Belgacom bij het verdere toelichten of motiveren van de bevindingen in het rapport werd in het kader van de gescheiden rekeningen 2002 niet strikt noodzakelijk geacht. Het BIPT sluit echter niet uit dat de bedrijfsrevisor van Belgacom bij toekomstige oefeningen inzake de gescheiden rekeningen nauwer betrokken zal worden.

Concreet werden de werkvergaderingen georganiseerd rond de volgende onderwerpen:

- De introductie van Current Cost Accounting (nieuw in de AS 2002);
- Het PPP-model (voor de allocatie van alle netwerkkosten);
- Het ABC-model (voor de allocatie van alle niet-netwerkkosten);
- De gescheiden rekeningen 2002.

Aan de hand van vragenlijsten van het BIPT werden bijkomende verduidelijkingen gevraagd bij zowel elementen die door de bedrijfsrevisor naar voren werden gebracht in het rapport als bij elementen die door het BIPT bijkomstig werden aangehaald.

In het kader van de werkvergaderingen rond de PPP- en ABC-modellen is Belgacom tevens overgegaan tot het geven van demonstraties van deze kostenmodellen. Deze hebben het BIPT in staat gesteld om de inspanningen die door Belgacom reeds gemaakt werden en de impact van de door het BIPT gevraagde wijzigingen op het kostenmodelleringsproces beter te beoordelen.

Concreet bestaat de uitkomst van de werkvergaderingen uit:

- Een indicatie van het standpunt van het BIPT m.b.t. de conclusies van de bedrijfsrevisor inzake de mogelijke verbeteringen betreffende de gescheiden rekeningen. Indien het BIPT de conclusie van de bedrijfsrevisor onderschrijft, kan deze respectievelijk resulteren in een vereiste of een actiepoint zoals opgenomen in hoofdstuk 6 of 7. Indien het BIPT bepaalde conclusies van de bedrijfsrevisor niet onderschrijft, wordt gemotiveerd waarom het BIPT een andere mening is toegedaan. Indien relevant kan dit tevens tot een vereiste of een actiepoint leiden.
- Het formuleren door het BIPT van bijkomende vereisten of actiepunten (zie tevens hoofdstuk 6 en 7).

3.2. EVALUATIE VAN DE REKENING 'INTERCONNECTIE'

Wat betreft interconnectie kan via de gescheiden boekhouding de globale marge van interconnectiediensten bij benadering vastgesteld worden.

Merk op dat de Return on Assets (ROA) niet geschat kan worden, vermits Belgacom geen informatie over het vast kapitaal verstrekt heeft. Zie verder in § 3.3.5, waar staat dat de uitsplitsing van de balans (i.e. geïnvesteerd vermogen) per onderscheiden bedrijfsactiviteit niet gemaakt werd. Belgacom heeft in dit verband de vooropgestelde vereiste niet nageleefd (cf. regelgevend principe in § 2.6).

Op basis van de globale marge, en de marges voor National Transit, IC-links, IC traffic en Point of Interconnect, stelt het BIPT een afwijking vast tussen de opgelegde tarieven (ex ante) en de overeenkomstige kosten (ex post)⁹. Deze discrepantie lijkt te worden verklaard enerzijds door een verdere evolutie van de kostensystemen en anderzijds door afwijkingen van de gebudgetteerde kosten en verwachte volumes t.o.v. de werkelijke kosten en volumes.

De opsplitsing van de kosten m.b.t. ATAP en IC-links in een gedeelte O.I.T. en een gedeelte B.I.T. is een vereiste (zie punt 2.2.2.b). Zoals weergegeven onder punt 3.3.2 voldoet Belgacom hier niet aan, omdat de B.I.T.-kosten niet opgenomen zijn.

3.3. NALEVING VAN DE REGELGEVENDE PRINCIPES M.B.T. DE GESCEIDEN REKENINGEN 2002

⁹ Zie verder in punt 4.2.2

3.3.1 BEGINSEL VAN KOSTENVEROORZAKING (CF. REGELGEVEND PRINCIPE IN § 2.1)

Het beginsel van de kostenveroorzaking is een basisprincipe dat door Belgacom wordt gevolgd bij de uitwerking van resp. het PPP- en ABC-model die aan de basis liggen van de gescheiden rekeningen. De consistente toepassing van dit principe is door de bedrijfsrevisor getoetst in het kader van zijn auditprocedure.

Het BIPT is van mening dat Belgacom door de manier waarop het het PPP- en ABC-model heeft uitgewerkt, voldoende heeft aangetoond het beginsel van de kostenveroorzaking te respecteren.

3.3.2 SEGMENTATIENIVEAU (CF. REGELGEVEND PRINCIPE IN § 2.2)

3.3.2.a **OPDELING VAN DE GESCHEIDEN REKENINGEN 2002**

In het rapport van bedrijfsrevisoren Deloitte zijn de kosten, opbrengsten en de return per activiteit en per dienst voorgesteld. Afzonderlijke rekeningen werden door Belgacom voor het boekjaar 2002 opgesteld voor de volgende activiteiten en diensten:

Activiteit	Dienst
<i>Local Access</i>	Traffic
	Access
	LLU
	Leased Lines
	Other
<i>Core Network Non Interconnection Services</i>	Traffic
	Access
	Leased Lines
	Other
<i>Core Network Interconnection Services</i>	National Transit
	IC links
	IC traffic
	POI
<i>Retail</i>	Voice Telephony – Traffic
	Voice Telephony - Access
	Leased Lines
<i>Other Activities</i>	Other

Tabel 2: Overzicht van de activiteiten en diensten waarvoor afzonderlijke rekeningen zijn opgesteld in de Gescheiden Rekeningen 2002

3.3.2.b **EVALUATIE VAN DE DOOR BELGACOM GEHANTEERDE OPDELING VAN HET SEGMENTATIENIVEAU**

Het vooropgestelde detailniveau (cf. paragraaf 2.2.2) werd door Belgacom niet gerespecteerd. In de onderstaande paragrafen wordt per business aangegeven voor welke punten de gescheiden rekeningen voor 2002 al dan niet voldoen aan het vereiste segmentatieniveau.

Access network: Local Loop Unbundling (LLU) (cf. regelgevend principe in § 2.2.2.a)

In de gescheiden rekeningen werden in het Access Network de kosten met betrekking tot Local Loop Unbundling afgezonderd. Concreet hebben de kosten en opbrengsten die in deze aparte rekening

verzameld werden, betrekking op de kosten van de gereguleerde diensten in het BRUO-¹⁰ en BROBA-aanbod van Belgacom.

Core network : IC (ATAP, IC-links, trafiek, enz.), OIT-BIT (cf. regelgevend principe in § 2.2.2.b)

Belgacom heeft in de gescheiden rekeningen 2002 binnen de business ‘Core network’ afzonderlijke rekeningen uitgewerkt voor de interconnectiediensten (IC-diensten). Concreet wordt een onderscheid gemaakt tussen de volgende IC-diensten:

- *National Transit*: Transit IAA en Transit EAA;
- *IC Links*: IC-links, Co-location en Half-links;
- *IC Traffic*: Terminating IAA, Terminating EAA, Collecting IAA, other terminating;
- *POI (ATAP)*.

Merk op dat de kosten en opbrengsten van de B.I.T.-interconnectiediensten (IC-links en ATAP) niet in deze rekeningen zijn opgenomen. Dit komt niet overeen met de vereisten van het BIPT.

Core network : Number Portability (cf. regelgevend principe in § 2.2.2.c)

De identificatie van de kosten van Number Portability binnen het blok kernnetwerk werd niet gemaakt. De vooropgestelde vereiste werd door Belgacom niet nageleefd.

Retailactiviteiten : klantensegmenten voor spraaktelefonie (cf. regelgevend principe in § 2.2.2.d)

Belgacom is van mening dat er geen regels met betrekking tot de gescheiden boekhouding kunnen worden opgelegd voor markten waarvoor Belgacom niet SMP is verklaard. Op grond van de toepassing van dit argument achtte Belgacom het niet gerechtvaardigd om op de markt van de spraaktelefonie gescheiden rekeningen voor te bereiden voor de submarkten residentieel t.o.v. business en corporate. Bovendien argumenteerde Belgacom dat de bestaande interne kostenmodellen niet de mogelijkheid bieden om kosteninformatie per klantensegment te leveren. Hoewel de dimensie van klantendivisies (binnen het organigram van Belgacom) aansluit bij de markten die het BIPT wenst te onderscheiden, wordt een belangrijk deel van de kosten niet aan de klantendivisies toegewezen.

Het BIPT meent dat zijn positie gerechtvaardigd is en blijft, door het feit dat er met een beoordeling van de kostenoriëntatie op het niveau van de klantengroepen wordt verzekerd dat lage tarieven voor een bepaalde klantengroep (de professionele gebruikers) niet worden gecompenseerd door hogere tarieven voor een andere gebruikersgroep (de residentiële gebruikers). Kostenoriëntatie vereist immers dat de lagere tarieven worden gemotiveerd door de onderliggende kostenvoordelen.

Bovendien vermeldt Bijlage I van Richtlijn 97/51/EG: Referentiekader voor de toepassing van de ONP-voorwaarden dat “*bij de berekening van de kosten voor toegang tot netwerkhulpmiddelen of -diensten moet worden voldaan aan bovengenoemde beginselen en aan de mededingingsregels van het Verdrag*”. Zeer specifiek voor de tarieven wordt bepaald dat deze “*opgesplitst [moeten] worden in overeenstemming met de mededingingsregels van het Verdrag*”. Welnu, volgens de mededingingsregels van het EG-Verdrag is het gebruikelijk om een onderscheid te maken tussen zakelijke en residentiële markten omdat de contractuele bepalingen in verband met toegang en dienstverlening kunnen variëren.¹¹

¹⁰ BRUO = Belgacom Reference Unbundling Offer; BROBA = Belgacom Reference Offer for Bitstream Access.

¹¹ Zie onder meer punt 4.2.1., derde alinea van het Explanatory Memorandum van de Aanbeveling van 11 februari 2003 betreffende de relevante producten- en dienstenmarkten in de elektronische-communicatiesector: “*It is common to distinguish between business and residential markets because the contractual terms of access and service may vary. In addition, it will not normally be possible for a supplier to the business market to*

Het Instituut vertrouwt er evenwel op dat in het licht van het nieuwe regelgevend kader, de relevantie van de vraag gemakkelijker erkend zal worden daar het nieuwe kader expliciet voorschrijft om voor de markt van de spraaktelefoondiensten afzonderlijke relevante markten te definiëren naargelang de klanten particulieren of niet-particulieren zijn.

Overige activiteiten : ADSL (cf. regelgevend principe in § 2.2.2.e)

De identificatie van de diensten ADSL-retail en ADSL-wholesale in het blok 'other activities' werd niet gemaakt. De vooropgestelde vereiste werd door Belgacom niet nageleefd.

Overige activiteiten : opdeling in deelmarkten (cf. regelgevend principe in § 2.2.2.f)

De gescheiden rekeningen van activiteiten die geen deel uitmaken van de markten waarop Belgacom SMP is verklaard zijn niet geïntegreerd in het geïnformatiseerde model dat ter beschikking werd gesteld van het BIPT. Deze positie van Belgacom vloeit voort uit de overtuiging dat er geen regels met betrekking tot de gescheiden boekhouding kunnen worden opgelegd voor markten waarvoor Belgacom niet SMP is verklaard. Het huidige reglementair kader zou niet toelaten om sectorspecifieke regels op te leggen op markten die kleiner zijn dan diegene die gedefinieerd zijn in het wetgevend kader. Als gevolg hiervan werden enkel de activiteiten die deel uitmaken van de markten waarop Belgacom SMP is verklaard onderscheiden in het model voor boekhoudkundige scheiding voor 2002.

3.3.3 INTEGRATIE VAN HET MODEL VOOR DE HUURLIJNEN (CF. REGELGEVEND PRINCIPE IN §2.3)

De argumenten van Belgacom als zou deze opdeling en integratie niet afdwingbaar zijn, werd door het BIPT weerlegd. Het KB van 4 oktober 1999 biedt het BIPT immers de mogelijkheid om het precieze niveau van detail voor het blok detailhandel vast te leggen.

De opdeling van de kosten en opbrengsten van de dienst huurlijnen en de integratie hiervan in het model voor gescheiden boekhouding wordt door Belgacom niet aangetoond. Hoewel beide modellen dienen uit te gaan van dezelfde onderliggende interne kostenmodellen, is Belgacom niet tegemoet gekomen aan de eis van het BIPT.

De opsplitsing van de detailhandel huurlijnen werd niet uitgevoerd en het model huurlijnen werd niet geïntegreerd in de gescheiden boekhouding 2002. Belgacom had zich geëngageerd om het model van de huurlijnen te integreren in de gescheiden boekhouding 2002 (verklaring Belgacom in het document 'Modèle de coûts lignes louées nationales 2001' van 11 februari 2003). De vooropgestelde vereisten werden door Belgacom niet nageleefd.

3.3.4 RECONCILIATIE VAN HET MODEL VOOR DE BEREKENING VAN DE NETTOKOSTEN VOOR USO (CF. REGELGEVEND PRINCIPE IN § 2.4)

Het verschil in de herwaarderingsmethode, die een duidelijke reconciliatie tussen de gescheiden rekeningen en de input voor het model ter berekening van de nettokosten voor het model voor USO onmogelijk maakte in 2001, valt weg in 2002. Dit betekent concreet dat Belgacom nu niets meer in de weg staat om de reconciliatie tussen de modellen aan het BIPT toe te lichten.

Er wordt tevens verwezen naar de opmerking 2.4. paragraaf 2.

respond to price increases by a hypothetical monopolist in the residential market because the economics of serving customers in the two locations may be significantly different." (door ons benadrukt; het gebruik van common wijst erop dat een onderscheid tussen zakelijke en residentiële markten zeker geen nieuwe praktijk is).

3.3.5 REIKWIJDTE VAN DE GESCHEIDEN REKENINGEN (CF. REGELGEVEND PRINCIPE IN § 2.6)

De uitsplitsing van de balans (i.e. geïnvesteerd vermogen, zie ook paragraaf 2.6) per onderscheiden bedrijfsactiviteit werd niet gemaakt. De vooropgestelde vereiste werd door Belgacom niet nageleefd.

3.3.6 WAARDERING VAN DE NETWERKACTIVA TEGEN HUIDIGE WAARDE (CF. REGELGEVEND PRINCIPE IN § 2.7)

Belgacom heeft in de gescheiden rekeningen 2002 de herwaardering van de waarde van het netwerk doorgevoerd. Deze herwaardering is consistent aan de herwaardering die in rekening werd genomen in de BRIO 2004.

Het BIPT is van mening dat de door Belgacom doorgevoerde herwaardering voor 2002 voldoet aan de vereiste om de netwerkactiva tegen huidige waarde te waarderen.

3.3.7 VALORISATIE INTERNE VERREKENINGEN (TRANSFERS) (CF. REGELGEVEND PRINCIPE IN §2.8)

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de transfers die Belgacom heeft uitgevoerd in de gescheiden rekeningen 2002:

TRANSFERS	Core Network	Local access	Retail	Other businesses
Core Network		0	€	€
Local Access	0		€	€
Retail	0	0		0
Other businesses	0	0	0	

From Core network to ->	Local access	Retail	Other businesses
Traffic	0	€	0
Access	0	€	0
ULL	0	0	0
Leased lines	0	€	0
National Transit	0	0	0
IC links	0	0	0
IC traffic	0	0	0
POI	0	0	0
Other	0	0	€

From Local access to ->	Core Network	Retail	Other businesses
Traffic	0	€	0
Access	0	€	0
ULL	0	0	0
Leased lines	0	€	0
National Transit	0	0	0
IC links	0	0	0
IC traffic	0	0	0
POI	0	0	0
Other	0	0	€

Tabel 3: Overzicht van de transfers die in de Gescheiden Rekeningen 2002 werden doorgevoerd

3.3.7.a BEPALING VAN DE GROOTTE VAN DE TRANSFERS

Belgacom heeft de grootte van de transfers, aangeduid in de blauwe cellen in Tabel 3, in kaart gebracht als geaggregeerde globale bedragen. Deze bedragen zijn het resultaat van opeenvolgende allocaties van kosten aan de verschillende businesses en activiteiten. De relevante bedragen uit diverse tussenstappen worden vervolgens geaggregeerd ter bepaling van de grootte van elk van de individuele transfers.

Verder heeft Belgacom in Excel een rapportering uitgewerkt, waarin de eenheidskosten gegeven zijn. Deze rapportering is echter niet geauditeerd. Het BIPT benadrukt dat dit echter wel is vereist, vermits de eenheidskosten van de transfers een essentieel onderdeel zijn van de Gescheiden Rekeningen.

In het kader van de uitwerking van de toekomstige Gescheiden Rekeningen (cf. paragraaf 7.4) zal de concrete uitwerking van de berekening van meerdere eenheidsprijzen besproken worden tussen het BIPT en Belgacom.

3.3.7.b TRANSFERS M.B.T. DE B.I.T. ATAP EN IC-LINKS

Zoals uit Tabel 3 kan worden afgeleid, gebeuren er geen transfers m.b.t. de B.I.T. ATAPs en IC-links van het 'Core Network' naar de 'Retail activities – Voice Traffic'. Belgacom verklaart dit door een onmiddellijke kostengebaseerde toewijzing van de ATAP en IC-links naar de business 'Core Network' enerzijds en de business 'Retail activities' anderzijds op basis van allocatiepercentages die zich op verschillende niveaus in de allocatiecascade bevinden.

Concreet betekent dit dus dat allereerst de totale kosten voor de IC-links en voor de ATAP niet worden samengebracht in één afzonderlijke rekening. Daarnaast worden geen bedragen en a fortiori geen eenheidstarieven gecommuniceerd ter bepaling van de grootte van de transfer charge. Dit zal een invloed hebben op de mogelijkheden van het BIPT om het respect van de niet-discriminatie te beoordelen.

3.3.8 AFZONDERLIJKE VERMELDING VAN DE NIET-TOEREKENBARE KOSTEN IN DE GESCHIEDEN REKENINGEN (CF. REGELGEVEND PRINCIPE IN § 2.9)

De niet-toerekenbare kosten worden niet afzonderlijk opgenomen in de uiteindelijk gescheiden rekeningen per activiteit of dienst. Het BIPT merkt op dat Belgacom hieraan tegemoet kan komen door een loutere aanpassing in de rapportering omtrent de gescheiden rekeningen. Alle noodzakelijke informatie m.b.t. de niet-toerekenbare kosten is immers beschikbaar in het model voor de gescheiden rekeningen.

De gescheiden rekeningen die door Belgacom officieel werden opgeleverd in zijn rapportering voldoen echter niet aan de vereiste om de niet-toerekenbare kosten af te zonderen. De vooropgestelde vereiste werd bijgevolg niet door Belgacom nageleefd.

3.3.9 DE TOEPASSING VAN EFFICIËNTIEFACTOREN BIJ DE AFLEIDING VAN DE INTERCONNECTIETARIEVEN (CF. REGELGEVEND PRINCIPE IN § 2.10)

Het BIPT heeft geen vereisten opgelegd m.b.t. de hierboven vermelde efficiëntiefactoren voor de Gescheiden Rekeningen 2002. Concreet werden door Belgacom in de rekeningen 2002 ook geen herwaarderingen van de OPEX doorgevoerd. De mogelijke opties in dit verband kunnen echter in de toekomst geanalyseerd worden (cf. paragraaf 7.1).

4. CONCLUSIE BETREFFENDE DE NALEVING VAN DE WETTELIJKE VERPLICHTINGEN VAN DE SMP-OPERATOR VOOR 2002

In dit hoofdstuk spreekt het BIPT zich uit over de naleving van de onderstaande wettelijke verplichtingen, in zoverre dat de informatie in de gescheiden rekeningen dit mogelijk maakt. De wettelijke verplichtingen zijn:

- Kostenoriëntatie van spraaktelefonie;
- Niet-discriminatie;
- Afwezigheid van concurrentievervalsende kruissubsidiëring.

4.1. KOSTENORIËNTATIE VAN SPRAAKTELEFONIE

4.1.1 GLOBALE KOSTENORIËNTATIE

De verificatie van de kostenoriëntatie van spraaktelefonie via de gescheiden-boekhoudingbenadering verzekert het Instituut dat de inkomsten de kosten dekken wanneer de dienst in zijn geheel wordt beschouwd: spraaktelefonie is dus globaal gezien kostengebaseerd.

4.1.2 KOSTENORIËNTATIE VAN DE VERSCHILLENDE KLANTENCATEGORIEËN

Daar het BIPT echter van mening is dat het begrip kostenoriëntatie ruimer dient te worden geïnterpreteerd dan de loutere verificatie dat de globale inkomsten uit een bepaalde activiteit in evenwicht zijn met de globale kosten die door de activiteit veroorzaakt worden (zie de conformiteitsverklaring m.b.t. de spraaktelefoniedienst voor 1999 op de website van het BIPT), formuleerde het BIPT bijkomende regelgevende vereisten voor de gescheiden boekhouding 2002.

Voornamelijk de opsplitsing van de kosten m.b.t. de retailspraaktelefonie over de verschillende categorieën klanten sluit volgens het BIPT nauwer aan bij de doelstellingen die met de kostenoriëntatie worden beoogd.

Conclusie

Ondanks de vereiste van het BIPT (punt 3.3.2) werd de opdeling niet gerealiseerd. Het BIPT kan bijgevolg geen uitspraak doen omtrent de tariefdifferentiaties voor verschillende klantencategorieën.

4.2. NIET-DISCRIMINATIE

Zoals reeds vermeld in Hoofdstuk 1 vereist de uitwerking van gescheiden financiële rekeningen een identificatie van alle kosten en inkomsten per onderscheiden bedrijfsactiviteit op grond van gedetailleerde kostentoewijzingsmethoden, alsook het transparant maken van de interne transferprijzen. Zij vormen eveneens de basis van het vertrouwen dat de SMP-operator niet discrimineert tussen hemzelf en concurrerende operatoren bij levering van soortgelijke diensten.

4.2.1 REGELGEVENDE VEREISTEN VAN HET BIPT

Artikel 109 ter, § 3 van de wet van 21 maart 1991 stelt dat elke organisatie met een sterke positie op de markt voor vaste of mobiele spraaktelefoondienst of huurlijnen of vaste openbare telefoonnetwerken op openbare mobiele telefoonnetwerken de gelijke toegang garandeert zonder discriminatie tot de interconnectiediensten, inclusief tot zichzelf of tot één van haar dochterondernemingen of partners die een telecommunicatiedienst exploiteert.

De regelgevende principes m.b.t. de valorisatie van de interne verrekeningen werden reeds uiteengezet en geëvalueerd in paragraaf 2.8 en 3.3.7.

Belgacom heeft echter geen eenheidskosten voor transfers bepaald voor de Gescheiden Rekeningen 2002. Het gebrek aan transparante interne transfers heeft tot gevolg dat het niet mogelijk is om niet-discriminatie na te gaan, i.e. in hoeverre komen de aangerekende tarieven voor externe facturatie overeen met de tarieven voor interne transfers.

4.2.2 VERSCHIL EX-ANTE VERSUS EX-POST

De uitwerking van het kostensysteem voor de Gescheiden Rekeningen door Belgacom bevat impliciet wel een verschil tussen interne en externe transfers:

- De prijzen van de externe transfers zijn bepaald door de BRIO-tarieven;
- De prijzen voor interne transfers zijn bepaald op basis van de kostenallocaties in de Gescheiden Rekeningen.

Ten eerste is er een verschil tussen beide ten gevolge van interconnectiespecifieke kosten, die objectief te verantwoorden zijn (bijvoorbeeld de kosten van RPA¹² toegewezen aan interconnectie).

Ten tweede is er een verschil tussen beide doordat BRIO-tarieven op voorhand (ex ante) bepaald zijn op basis van voorspelde volumes en kosten, terwijl de interne transfertarieven naderhand (ex post) bepaald zijn op basis van werkelijke volumes en kosten.

Concreet blijkt uit punt 3.2 dat er een verschil is tussen de 'ex-ante'-interconnectietarieven en de kostenallocatie 'ex post'. De verklaring hiervoor lijkt enerzijds te liggen in de verdere evolutie van de kostensystemen en anderzijds in de afwijking van de gebudgetteerde kosten en verwachte volumes t.o.v. de werkelijke kosten en volumes.

Zolang de afwijking redelijk en logisch te verklaren is, is er geen reden om te concluderen dat Belgacom het principe van 'niet-discriminatie' niet respecteert.

4.2.3 CONCLUSIE

Het BIPT is van oordeel dat een meer gedetailleerde uitwerking (cfr. Punt 7.4) geraden is om een uitspraak te kunnen doen.

4.3. AFWEZIGHEID VAN CONCURRENTIEVERVALSENDE KRUISSUBSIDIERING

Voor het aantonen van concurrentievervalsende kruissubsidiëring kan de gescheiden boekhouding worden gebruikt als startpunt voor eventuele verdere onderzoeken, vermits de negatieve returns van bepaalde diensten in combinatie met de positieve returns van andere diensten een vermoeden kan inhouden van concurrentievervalsende kruissubsidiëring.

Het Instituut is van oordeel dat de naleving van in dit besluit vermelde regelgevende principes, vereisten en actiepunten noodzakelijk is om het in staat te stellen de afwezigheid van concurrentievervalsende kruissubsidiëring te verifiëren.

¹² RPA: Regulatory & Public Affairs

5. PUBLICATIEVEREISTEN M.B.T. DE GESCEIDEN REKENINGEN 2002

5.1. INLEIDING

Zoals ook in de inleiding bij het besluit werd aangegeven, stelt de Interconnectierichtlijn in artikel 8 paragraaf 3, inzake de openbaarheid van de informatie van de gescheiden boekhouding, dat de nationale regelgevende instanties de informatie van de gescheiden boekhoudingen mogen publiceren in zoverre zulks tot een open, door concurrentie gekenmerkte markt bijdraagt, mits met het aspect van de commerciële vertrouwelijkheid rekening wordt gehouden. De Aanbeveling van de Europese Commissie verzoekt de NRA's om de publicatie van zoveel mogelijk van deze informatie aan te moedigen (Punt 7.6 van de Richtsnoeren voor de invoering van de gescheiden boekhouding, als bijlage bij de Aanbeveling van de Europese Commissie van 8 april 1998, P.B., Nr. L 141 van 13.5.1998, p. 26). Informatie waarvan is aangetoond dat deze commercieel vertrouwelijk is, mag niet worden gepubliceerd.

Op nationaal niveau kan inzake de inhoud van de gescheiden boekhouding die publiek moet worden gemaakt ook worden verwezen naar artikel 2, § 6 van het KB van 4 oktober 1999 dat luidt als volgt: *“het Instituut stelt aan iedereen die een rechtmatig belang laat blijken de informatie aangaande de boekhoudkundige systemen van de organisaties met een sterke positie op de markt van de vaste openbare telecommunicatienetwerken ter beschikking.”*

Zoals ook in de inleiding werd aangegeven, staat in artikel 2, § 5 van het KB van 4 oktober 1999 dat de organisaties die gescheiden boekhoudingen moeten voeren, een winst- en verliesrekening, alsook het vast kapitaal voor de verschillende investeringen verstrekken (in de Franse tekst wordt voor het woord verstrekken het woord “publient” gebruikt).

Dit artikel is de omzetting in Belgisch recht van artikel 8, paragraaf 4, tweede alinea, van Richtlijn 97/33/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 1997 inzake interconnectie op telecommunicatiegebied, wat betreft de waarborging van de universele dienst en van de interoperabiliteit door toepassing van de beginselen van Open Network Provision (ONP) dat bepaalt dat de financiële verslagleggingen en gescheiden boekhoudingen van organisaties met een aanmerkelijke marktmacht die openbare telecommunicatie-netwerken of algemeen beschikbare telecommunicatiediensten verstrekken moeten worden opgesteld en gepubliceerd.

In het tweede lid van punt 7 van de Aanbeveling van de Europese Commissie (Art. 7 van de Aanbeveling van de Europese Commissie van 8 april 1998, P.B., Nr. L 141 van 13.5.1998, pagina 9) staat dat door de publicatie van gedetailleerde kostenstaten door de aangemelde exploitant waaruit de gemiddelde kosten van netwerkcomponenten blijken de doorzichtigheid wordt verhoogd, alsmede het vertrouwen van de concurrenten dat er geen mededingingvervalsende kruissubsidiëring plaatsvindt.

Volgens de Richtsnoeren bij de Aanbeveling van de Europese Commissie dient het publiceren van informatie een aantal doelen, waaronder de volgende:

- de verhouding tussen interconnectiekosten en interconnectieprijs transparant maken;
- transparantie verschaffen over de in rekening gebrachte interconnectiekosten die door de eigen “retail”-activiteiten van de exploitant worden betaald, en waarborgen dat er geen sprake was van ongerechtvaardigd onderscheid tussen de intern en extern geleverde interconnectiediensten, en
- bijdragen aan het tot stand brengen van vertrouwen in het interconnectiestelsel.

De Aanbeveling van de Europese Commissie verzoekt de NRA's om de publicatie van zoveel mogelijk van deze informatie aan te moedigen.

5.2. INHOUD VAN DE PUBLICATIE DOOR BELGACOM

De publicatie door Belgacom omtrent de gescheiden rekeningen 2002 kan in twee grote luiken worden ingedeeld:

- 1) Publicatie van de eigenlijke gescheiden rekeningen;
- 2) Publicatie van de toelichting bij de gescheiden rekeningen.

5.2.1 DE RESULTATEN VAN HET MODEL VOOR DE GESCEIDEN REKENINGEN

PUBLICATIEVEREISTE 1: RESULTATEN MODEL VAN DE GESCEIDEN REKENINGEN

Aan Belgacom wordt gevraagd om de resultaten van het model van de gescheiden rekeningen – nl. de eigenlijke gescheiden rekeningen te publiceren.

5.2.2 PUBLICATIE VAN EEN TOELICHTING BIJ DE GESCEIDEN REKENINGEN.

Belgacom heeft zelf niet in een rapportering voorzien als toelichting bij de gescheiden rekeningen 2002. Een verduidelijking bij de gescheiden rekeningen is echter onontbeerlijk. De toelichting bij de rekeningen 2002 werd aan het BIPT verschaft in de vorm van het auditrapport van Deloitte dat tevens in de vorm van een presentatie aan het BIPT werd voorgesteld.

Het BIPT is echter van mening dat het rapport en de presentatie van Deloitte bedrijfsrevisoren, ter verduidelijking van de gescheiden rekeningen, elementen bevat die confidentieel zijn en dat de informatie hier niet zomaar kan worden gepubliceerd.

Aan Belgacom wordt gevraagd de volgende informatie uit de bovenvermelde documenten af te zonderen en te publiceren:

- Een gedetailleerde definitie van elk van de businesses en activiteiten;
- Reconciliatie van de gescheiden rekeningen met de statutaire rekeningen zoals neergelegd bij de Nationale Bank van België;
- Beknopte beschrijving van de principes en methodes aan de basis van de gescheiden rekeningen.
- Toelichting bij de herwaarderingsmethodes;
- Toelichting bij de berekening van de vergoeding van het kapitaal;
- Transfermatrix, inclusief de toelichting van de manier waarop de transfers berekend werden.

PUBLICATIEVEREISTE 2: TOELICHTING BIJ DE GESCEIDEN REKENINGEN 2002

Aan Belgacom wordt gevraagd om de bovenstaande elementen uit het rapport en de presentatie van Deloitte Bedrijfsrevisoren, als toelichting bij de gescheiden rekeningen 2002, te publiceren.

5.3. FORMAAT VAN DE PUBLICATIE

De publicatie door Belgacom dient op zijn website te gebeuren. Op de website van het BIPT zal een link worden aangebracht die directe toegang geeft tot de informatie op de website van Belgacom.

6. VEREISTEN INZAKE GESCEIDEN BOEKHOUDING VOOR DE VOLGENDE BOEKJAREN

Naar aanleiding en in het kader van de controle van het Instituut op basis van de artikelen 109 en 109ter, § 4 blijken de onderstaande vereisten mede noodzakelijk om de controles voor de volgende boekjaren te kunnen uitvoeren. Deze vereisten vormen de uitkomst van de auditprocedure door het BIPT en zijn consulent en bevatten zowel elementen die door de bedrijfsrevisor werden aangehaald als ook nieuwe elementen (cf. paragraaf 3.1.3.b).

Het BIPT heeft de opmerking van Belgacom goed begrepen als zouden aanpassingen aan de methode van toekomstige cost-accountingsystemen – afhankelijk van de aard van de aanpassing – een welbepaalde periode voorafgaand aan de productie van deze cost accounts moeten worden gecommuniceerd. Zo werd de datum van 31/05/2005 overeengekomen als deadline voor het ontvangen van de input voor de gescheiden rekeningen 2004.

Het geheel van de actiepunten en vereisten opgenomen in het voorliggende document zijn bedoeld voor *alle* gescheiden rekeningen volgend op die van 2002. Het BIPT zal er echter rekening mee houden dat Belgacom de gescheiden rekeningen 2003 al gefinaliseerd en laten auditeren heeft vóór de ontvangst van het voorliggende document.

Het BIPT is er verder van overtuigd dat een betere organisatie van de terugkoppeling en de opvolging door Belgacom van de opmerkingen van het BIPT tot een verkorting van de opeenvolgende stappen in het iteratieve proces zal leiden.

Het spreekt voor zich dat de vereisten – zoals door het BIPT geformuleerd voor de gescheiden rekeningen 2002 (cf. paragraaf 2) – tevens van toepassing blijven op de gescheiden rekeningen voor de jaren volgend op 2002.

6.1. VEREISTEN VAN HET BIPT M.B.T. DE IMPLEMENTATIE VAN CURRENT COST ACCOUNTING (WAARDERING TEGEN HUIDIGE WAARDE)

VEREISTE 1: Verwerking CCA-waarden in PPP-model

Aan Belgacom wordt gevraagd om uitgebreid te beschrijven op welke plaats in het model en op welk tijdstip in de chronologie van de update van de cost-accountingmodellen de CCA-waarden in het PPP-model worden ingebracht.

6.2. VEREISTEN VAN HET BIPT M.B.T. HET PPP-MODEL.

VEREISTE 2: Opvolging van evoluties in het PPP-model

Aan Belgacom wordt gevraagd na te gaan welke de noodzakelijke aanpassingen zijn aan de INCA-tool (PPP-model) en het ABC-model om de opvolging van evoluties tussen verschillende boekjaren mogelijk te maken. Indien deze aanpassingen Belgacom niet realistisch lijken, wordt gevraagd dit te motiveren en aan te geven welke mogelijke andere oplossing Belgacom ziet. Het BIPT verneemt graag uiterlijk 14 dagen na dit besluit welke aanpassingen Belgacom voorziet hieromtrent.

VEREISTE 3: Assets Under Construction

De Assets Under Construction moeten worden geëlimineerd uit de kostenbasis voor de gescheiden rekeningen.

VEREISTE 4: TAM-formule

De TAM-formule die voortaan in de gescheiden rekeningen moet worden toegepast, is gelijk aan:

$$ACC_1 = GRC_1 \times \sqrt{1+WACC} \times \frac{1 - \left(\frac{1+PT}{1+WACC}\right)}{1 - \left(\frac{1+PT}{1+WACC}\right)^N}$$

VEREISTE 5: Allocatiesleutel op basis van de dienstroosters

Aan Belgacom wordt gevraagd om de aanpassing zoals voorgesteld door de bedrijfsrevisor te implementeren.

VEREISTE 6: Network Element Trenching Not Allocated

Het BIPT vraagt Belgacom om de door de bedrijfsrevisor voorgestelde aanpassing te implementeren.

VEREISTE 7: Accommodatiekosten

Aan Belgacom wordt gevraagd de huidige allocatie toe te lichten naar o.a. PSTN-ISDN en dataverkeer. Hierbij wordt gevraagd om zowel stil te staan bij de toegepaste methode als bij de manier waarop de diverse parameters gekwantificeerd werden.

6.3. VEREISTEN VAN HET BIPT M.B.T. HET ABC-MODEL**VEREISTE 8: Foutmelding in OROS**

Het BIPT vraagt Belgacom om de niet toegewezen kosten BeST en PBS samen te brengen in een product “not accepted in cost base: BeST and PBS”, zodat de foutmelding enkel verschijnt als de toegekende kosten niet overeenkomen met de aanvaarde kostenbasis.

6.4. VEREISTEN VAN HET BIPT M.B.T. DE EIGENLIJKE UITWERKING VAN DE GESCEIDEN REKENINGEN

Belgacom heeft in het kader van de Gescheiden Rekeningen 2002 gevraagd om de opsplitsing van Leased Lines in Core- en Access-gedeelte niet langer te verplichten. Vermits Belgacom SMP is bevonden voor Leased Lines, is het volgens het KB van 4 oktober 1999 verplicht afzonderlijke rekeningen voor de leased lines op te stellen:

“De organisaties met een sterke positie op de telecommunicatiemarkt splitsen hun exploitatiekosten, geïnvesteerd vermogen en inkomsten ten minste naar de volgende algemene bedrijfsactiviteiten op :

1° kernnetwerk: ...

2° lokaletoegangsnetwerk (local-loopinfrastructuur). De lokaletoegangsnetwerkactiviteit omvat de levering van aansluitingen op het telefoonnetwerk;

3° detailhandel...

4° overige activiteiten...”

Rekening houdende met het nieuwe regelgevend kader wenst het BIPT geen wijzigingen aan te brengen in de huidige wettelijke vereisten m.b.t. de gescheiden rekeningen.

VEREISTE 9: Opsplitsen van Leased Lines in core- en access-gedeelte

De opsplitsing tussen core- en access-gedeelte voor de leased lines blijft vereist.

VEREISTE 10: Afzondering van de niet-toewijsbare kosten

Aan Belgacom wordt gevraagd de kosten m.b.t. de management activiteiten afzonderlijk te communiceren voor elk van de businesses en activiteiten.

VEREISTE 11: Toewijzing van de kosten m.b.t. BIT IC-links en BIT ATAP

Aan Belgacom wordt gevraagd om de totale kosten van de IC-links en ATAP (OIT en BIT) op te nemen in de afzonderlijke rekeningen voor de interconnectiediensten in de business 'Core Network'.

VEREISTE 12: Verdere segmentatie van de dienst 'IC-links'

Aan Belgacom wordt gevraagd de kosten m.b.t. IC-links verder op te delen in de kosten voor de eigenlijk IC-links, de kosten voor de half-link en de kosten die verband houden met de collocatie-offertes.

7. ACTIEPUNTEN BIPT VOOR DE VOLGENDE BOEKJAREN

Naast de lijst van dwingende vereisten, opgenomen in hoofdstuk 6, heeft het BIPT in de volgende paragrafen een reeks van actiepunten opgenomen. Deze actiepunten betreffen belangrijke onderwerpen waarvan de concrete implementatie in de loop van de komende weken en maanden tussen het BIPT en Belgacom verder besproken worden om zo te komen tot een concrete vereiste.

7.1. ACTIEPUNTEN M.B.T. DE IMPLEMENTATIE VAN CURRENT COST ACCOUNTING

ACTIEPUNT 1: Verdere toepassing van de inventory-methode

Het BIPT heeft vastgesteld dat al in het kader van de AS2003 een aantal bijkomende AC's geherwaardeerd worden op basis van de inventory-methode en dringt er bij Belgacom op aan om verder zoveel mogelijk AC's, momenteel nog op basis van de index- en keep-methode, te waarderen op basis van de inventory-methode.

ACTIEPUNT 2: Herwaardering OPEX-kosten

Belgacom wordt gevraagd hoe er kan samengewerkt worden met het BIPT om de herwaardering van de OPEX door te voeren.

7.2. ACTIEPUNTEN M.B.T. HET PPP-MODEL

Het BIPT heeft geen specifieke actiepunten voor Belgacom m.b.t. het PPP-model.

7.3. ACTIEPUNTEN M.B.T. HET ABC-MODEL

ACTIEPUNT 3: Allocatie van de overheadactiviteiten op de primaire operationele activiteiten en het netwerk

Belgacom dient deze opmerking in het rapport van de bedrijfsrevisor voor de gescheiden rekeningen 2002 verder te bespreken met het BIPT.

7.4. ACTIEPUNTEN M.B.T. DE EIGENLIJKE UITWERKING VAN DE GESCEIDEN REKENINGEN

ACTIEPUNT 4: Uitwerking van de eenheidskosten van de transfers

Het BIPT zal verdere verduidelijkingen van de eenheidskosten van de transfers uitwerken. Belgacom wordt gevraagd de eenheidskosten te bepalen in overeenstemming met de verduidelijkingen van het BIPT.

8. DOCUMENTATIE VEREIST VAN BELGACOM

8.1. DOCUMENTATIE VERSUS RAPPORTERING

In dit hoofdstuk, wordt uiteengezet welke documentatie het BIPT van Belgacom vereist met betrekking tot de toekomstige gescheiden rekeningen. Vooraleer in te gaan op de eigenlijke vereisten, wenst het BIPT echter eerst stil te staan bij het onderscheid tussen rapportering en documentatie.

Onder **rapportering** verstaat het BIPT een globaal document ter communicatie en toelichting van de systemen aan de basis van de gescheiden rekeningen, alsook van de resultaten. De rapportering situeert zich in het kader van de communicatie aan het BIPT en andere geïnteresseerde partijen. De rapportering wordt door Belgacom opgesteld.

Documentatie daarentegen staat voor het geheel van gedetailleerde methodologische beschrijvingen die verband houden met een specifiek deelmodel (bijv. het PPP-model) of zelfs een deel hiervan (een specifieke module, een welbepaalde parameter,...). De documentatie kan mogelijk meer ‘versnipperd’ zijn dan de rapportering, maar dient desalniettemin alle significante elementen in de opbouw van de gescheiden rekeningen te dekken.

Zowel de rapportering als de documentatie vallen onder de elementen die het BIPT kan opvragen naar aanleiding en in het kader van de controle van het Instituut op basis van de artikelen 109 en 109ter, § 4 van de wet van 21 maart 1991.

8.2. RAPPORTERING OMTRENT DE GESCEIDEN REKENINGEN 2002

Merk op dat in tegenstelling tot de voorbije boekjaren (2000 en 2001), geen eigen rapportering door Belgacom werd opgesteld voor de gescheiden rekeningen 2002. Dit impliceert o.a. dat Belgacom ten aanzien van het BIPT in geen enkele beschrijving van de structuur en de werking van het model meer voorziet. Een eigen rapportering van Belgacom is echter noodzakelijk. Het is immers niet de taak van de bedrijfsrevisor om elk jaar opnieuw een beschrijving van het model uit te werken.

<p>RAPPORTERINGSVEREISTE 1: Rapportering voor de gescheiden boekhouding Belgacom dient een eigen rapport voor de gescheiden boekhouding uit te werken.</p>

8.3. INTEGRATIE VAN DE DOCUMENTATIE M.B.T. DE COST-ACCOUNTINGSYSTEMEN

In het kader van de cost-accountingsystemen 2002 kon het BIPT vaststellen dat de geaggregeerde documentatie van de systemen, en dit zowel ten aanzien van de bedrijfsrevisor als van het BIPT, eerder summier is.

Het BIPT benadrukt tevens opnieuw dat het verstrekken van voldoende documentatie over de geïmplementeerde systemen een absolute voorwaarde is om aan de verplichtingen inzake cost accounting te voldoen. Bovendien is het een unieke kans voor Belgacom om de degelijkheid van het gedane en verder geplande werk aan te tonen.

Een eenmalige inspanning voor een afdoende documentatie, aangevuld met terugkerende actualisaties waar nodig, zal bovendien de efficiëntie van de communicatie tussen Belgacom en het BIPT verhogen. Momenteel stellen we immers vast dat het BIPT te vaak dezelfde vragen en opmerkingen moet herhalen, wat een onnodige belasting vertegenwoordigt voor de personen die op de verschillende modellen werken.

Tot slot heeft het BIPT kunnen vaststellen dat de documentatie over de verschillende modellen tot op vandaag zeer versnipperd is (afzonderlijke nota's, presentaties,...). De documentatie werd in het verleden bovendien niet steeds gedateerd, wat de relevantie ervan vaak moeilijk te beoordelen maakt.

Het BIPT dringt aan op een integratie van alle documentatie m.b.t. de cost-accountingsystemen die verband houdt met eenzelfde boekjaar. Deze integratie zou er in een eerste stap op zijn minst moeten bestaan dat Belgacom een lijst van documenten en bestanden opstelt die het als de documentatie over de systemen beschouwt.

DOCUMENTATIEVEREISTE 1: Verdere integratie van de documentatie m.b.t. de cost-accountingsystemen

Belgacom dient alle documentatie m.b.t. cost-accountingsystemen die verband houden met eenzelfde boekjaar zoveel mogelijk te integreren. In een eerste stap kan dit gebeuren door het opstellen van een lijst van documenten en bestanden waarin documentatie m.b.t. de cost-accountingsystemen is opgenomen.

8.4. DOCUMENTATIE INDICES

DOCUMENTATIEVEREISTE 2: Documentatie indices (1)

Aan Belgacom wordt gevraagd de indices te documenteren op de manier zoals door het BIPT opgelegd. De kernelementen in deze documentatieverplichtingen zijn:

- beschrijving van de berekening van elke indexreeks;
- voor elke indexreeks het resultaat (bijv. 0,00 %, 2,01 %, enz);
- een overzicht van de gebruikte indexreeksen voor elke asset class;
- voor elke asset class de waarde van de samengestelde index¹³ (bijv. 0,00 %, 2,01 %, enz).

8.5. INDICES GEBRUIKT IN HET KADER VAN DE INDEX-METHODE

Het BIPT beschouwt het document 'PPP2002 – CCA, CCA Index Methode' als een onontbeerlijk gedeelte van de documentatieverplichtingen van Belgacom m.b.t. de gescheiden rekeningen. Het document dient bijgevolg jaarlijks geactualiseerd te worden, incl. een kwantificering van elke individuele indexreeks over de relevante periodes.

Het BIPT stelde vast dat de ADSL Index, ATM Index, Rack Index en SDH Index niet voorkomen in de lijst met AC's voor 2002.

DOCUMENTATIEVEREISTE 3: Documentatie indices (2)

Aan Belgacom wordt gevraagd om het document 'PPP2002 – CCA, CCA Index Methode' voor elk van de komende jaren te actualiseren als een gedeelte van de documentatieverplichtingen van Belgacom bij de gescheiden rekeningen.

¹³ Het opvragen van deze documenten is gebaseerd op artikel 109, § 2 van de wet van 21 maart 1991 en artikel 14, § 2, 2° van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector.

8.6. APC'S GEBRUIKT BIJ DE AFLEIDING VAN DE TAM-AFSCHRIJVING

DOCUMENTATIEVEREISTE 4: Documentatie APC's

Aan Belgacom wordt gevraagd voor alle ACs afzonderlijk te beschrijven hoe de Annual Price Change (APC) bepaald werd.

8.7. DOCUMENTATIE VAN HET PPP-MODEL

Het BIPT heeft geen specifieke documentatievereisten m.b.t. het PPP-model.

8.8. DOCUMENTATIE VAN DE ALLOCATIESLEUTELS IN HET PPP-MODEL

DOCUMENTATIEVEREISTE 5: Documentatie allocatiesleutels PPP-model

Aan Belgacom wordt gevraagd de allocatiesleutels duidelijk en volledig te documenteren, waarbij de link met het INCA-model klaar en éénduidig is. Hierbij moeten de richtlijnen van de bedrijfsrevisor gevolgd worden (cf. § 4.2.3.1. van het rapport van Deloitte).

8.9. LIJST MET ELEMENTEN IN DE TUSSENSTAPPEN VAN HET PPP-MODEL

DOCUMENTATIEVEREISTE 6: Lijst met elementen in de tussenstappen van het PPP-model

Aan Belgacom wordt een volledige lijst met alle elementen van iedere tussenstap gevraagd. Deze tussenstappen zijn onder meer: Business Process Activities, Cost Pools (CP 1, CP 2 en CP 3), Network Elements, Network Layer Services (NLS 1, NLS 2, NLS 3, NLS 4 en NLS 5), SC's¹⁴ en End User Services.

8.10. AGGREGATIE VAN NETWORK LAYER SERVICES TOT ONP-BLOKKEN

DOCUMENTATIEVEREISTE 7: Aggregatie van Network Layer Services tot ONP-blokken

Aan Belgacom wordt de documentatie gevraagd van de mapping tussen de Network Layer Services en de ONP-blokken.

8.11. EXHAUSTIEVE LIJST VAN ALLE ASSET CLASSES

DOCUMENTATIEVEREISTE 8: Exhaustieve lijst van alle Asset Classes

Aan Belgacom wordt een exhaustieve lijst van alle Asset Classes gevraagd. Voor elke asset class dient hierbij minstens te worden vermeld:

- een beschrijving van de inhoud van de AC;
- de Gross Replacement Cost;
- de herwaarderingsmethode;
- de boekhoudkundige en economische afschrijvingsperiode¹⁵;
- de annual price change (APC).

8.12. BESCHRIJVING ABC-MODEL

DOCUMENTATIEVEREISTE 9: Beschrijving ABC-model

¹⁴ Zie figuur op pag. 55/155.

¹⁵ Hieraan wordt ook gerefereerd als de 'Expected Technical Lifetime'

Het BIPT vraagt aan Belgacom om de toelichting bij de structuur en de methode van het ABC-model samen te brengen in één overzichtelijk document.

8.13. COST POOLS EN COST CENTER GROUPS

DOCUMENTATIEVEREISTE 10: Beschrijving Cost Pools en Cost Center Pools

Aan Belgacom wordt een lijst en een beschrijving gevraagd van alle Cost Pools en Cost Center Groups.

8.14. RESOURCE GROUPS

DOCUMENTATIEVEREISTE 11: Beschrijving Resource Groups

Aan Belgacom wordt een lijst en een beschrijving gevraagd van alle Resource Groups, en uit welke combinatie van Cost Pools en Cost Center Groups deze gevormd zijn.

8.15. CCA-HERWAARDERING IN HET PPP-MODEL

DOCUMENTATIEVEREISTE 12: Beschrijving introductie CCA-herwaardering

Aan Belgacom wordt gevraagd te beschrijven hoe de CCA-herwaardering geïmplementeerd is in het PPP-model.

8.16. ROUTERINGSFACTOREN

In het rapport van de bedrijfsrevisor staat op pagina 64, tweede paragraaf dat de routeringsfactoren toegepast worden op netwerkelementen:

'Le facteur de routage d'un élément du réseau (un commutateur ou une liaison) pour un type de trafic est défini comme le nombre de passages par cet élément de réseau pour ce type de trafic. Ce nombre de passages dépend des différents scénarios possibles de ce type de trafic, et de la probabilité de chacun de ces scénarios. ...'

Dit is tegenstrijdig met het antwoord op punt 8 in de vragenlijst¹⁶:

'Dit betekent dat in PPP2002 de routeringsfactoren niet toegepast worden op de netwerk elementen (NE), maar wel op network layer services (NLS).'

DOCUMENTATIEVEREISTE 13: Beschrijving routeringsfactoren

Aan Belgacom wordt gevraagd de concrete implementatie (o.a. op welke elementen, enz.) van de routeringsfactoren te verduidelijken.

8.17. ACCOMMODATIEKOSTEN

DOCUMENTATIEVEREISTE 14: Beschrijving allocatie accommodatiekosten

Aan Belgacom wordt gevraagd de huidige allocatie toe te lichten naar o.a. PSTN-ISDN en dataverkeer. Hierbij wordt gevraagd om zowel stil te staan bij de toegepaste methodologie als bij de manier waarop de diverse parameters gekwantificeerd werden.

8.18. OPVOLGING METHODE

DOCUMENTATIEVEREISTE 15: Opvolging methode

¹⁶ Zie BvD-AC267-CCA-006-03-041108 - Antwoorden Belgacom1.doc

Het BIPT vraagt aan Belgacom alle veranderingen in methode (indeling van de activa in Asset Classes, bepaling van de allocatiesleutels, etc) in het PPP en ABC-model te rapporteren.

8.19. OPVOLGING PARAMETERS

DOCUMENTATIEVEREISTE 16: Opvolging parameters

Het BIPT vraagt aan Belgacom de evolutie van de belangrijkste parameters t.o.v. vorige jaren te controleren, en opmerkelijke afwijkingen te rapporteren.

9. BESTEK BEDRIJFSREVISOR GESCHEIDEN REKENINGEN BELGACOM

Het BIPT baseert zich voor een uitspraak over de Gescheiden Rekeningen en het kostensysteem van Belgacom in belangrijke mate op het geleverde werk en het rapport van de bedrijfsrevisor. De werkzaamheden in het kader van de Gescheiden Rekeningen 2002 resulteerden dan ook in bevindingen die een belangrijke impact hebben op het werk van de bedrijfsrevisoren voor de toekomstige gescheiden rekeningen. Daarom vereist het BIPT dat de onderstaande elementen opgenomen worden in het volgende bestek van Belgacom aan zijn bedrijfsrevisor. Aangezien de rekeningen 2003 bij de publicatie van dit besluit al zijn geauditeerd, betreft het het bestek voor de audit van de Gescheiden Rekeningen 2004.

9.1. OPVOLGING VAN VEREISTEN DOOR BELGACOM

Een eerste taak van de bedrijfsrevisor is de controle van de implementatie door Belgacom van de vereisten en de uitkomsten van de actiepunten van het BIPT. Daarom dient Belgacom in het volgende bestek voor zijn bedrijfsrevisor een verwijzing op te nemen naar de vereisten en actiepunten in dit besluit en hierbij aan te geven dat aan de bedrijfsrevisor wordt gevraagd deze te verifiëren.

VEREISTE BESTEK 1: Opvolging vereisten en actiepunten

Het BIPT vraagt aan Belgacom om de volgende tekst in het bestek van de bedrijfsrevisor op te nemen: *“Het is de taak van de bedrijfsrevisor na te gaan of Belgacom de vereisten en actiepunten van het BIPT, geformuleerd in dit besluit correct heeft nageleefd en over elk van de punten te rapporteren in zijn finale verslag. Met vereisten worden zowel de vereisten m.b.t. de kostenmodellen als m.b.t. de documentatie bedoeld”*

9.2. DE IMPLEMENTATIE VAN CURRENT COST ACCOUNTING

9.2.1 ALGEMENE BESCHRIJVING AANPAK AUDIT

VEREISTE BESTEK 2: Algemene beschrijving aanpak audit

Het BIPT vraagt aan Belgacom om de volgende tekst in het bestek van de bedrijfsrevisor op te nemen: *“Aan de bedrijfsrevisor wordt gevraagd om in detail te beschrijven hoe de audit van de CCA-herwaardering werd aangepakt (reikwijdte van deze audit – zowel binnen als eventueel ook m.b.t. de berekeningen buiten het PPP-mode – methode toegepast bij de audit, wordt een afzonderlijke audit op de HCA én de CCA-versie van het model uitgevoerd,...)”*

9.2.2 KEUZE VAN DE INDICES VOOR AC1798 EN AC2215

Naar aanleiding van het rapport van de bedrijfsrevisor voor de Gescheiden Rekeningen 2002 heeft Belgacom nieuwe indices voorgesteld voor Asset Class 1798 en 2215.

VEREISTE BESTEK 3: Price indices voor AC1798 en AC2215

Het BIPT vraagt aan Belgacom om de volgende tekst in het bestek van de bedrijfsrevisor op te nemen: *“Het is de taak van de bedrijfsrevisor te controleren of de nieuwe price indices voor AC1798 en AC2215 beter geschikt zijn dan diegene die zijn gebruikt in het model voor de Gescheiden Rekeningen 2002.”*

9.2.3 MODERN EQUIVALENT ASSET (MEA)

Het BIPT heeft Belgacom gevraagd de huidige implementatie van het MEA-concept in de kostenmodellen te beschrijven. Het Instituut vraagt de bedrijfsrevisor deze beschrijving te verifiëren.

VEREISTE BESTEK 4: Beschrijving MEA-implementatie

Het BIPT vraagt aan Belgacom om de volgende tekst in het bestek van de bedrijfsrevisor op te nemen:
“Het is de taak van de bedrijfsrevisor de beschrijving van de implementatie van het MEA-concept te verifiëren.”

9.2.4 SWITCH INDEX

VEREISTE BESTEK 5: Switch Index

Het BIPT vraagt aan Belgacom om de volgende tekst in het bestek van de bedrijfsrevisor op te nemen:
“Aan de bedrijfsrevisor wordt gevraagd na te gaan hoe de Switch Index afgeleid wordt uit de nieuwe switchingcontracten (zonder prijs per equivalente lijn) en om de consistentie van de index over de jaren heen met de price changes na te gaan die het BIPT heeft opgelegd in het kader van BRIO 2005.”

9.2.5 DE PERIODE WAAROVER DE GRC WORDT BEPAALD

Wat betreft de indices-methode werd door Belgacom aangegeven dat de GRC bepaald wordt over 2 keer de afschrijvingsperiode, beperkt tot 1980.

9.2.5.a DE KEEP-METHODE

In het geval van de keep-methode duidt Belgacom geen periode aan waarover de CAV (Cumulative Acquisition Value) berekend wordt.

De beschrijving van zowel de indices als de keep-methode geeft aan dat de waardering gebeurt op basis van de nieuwe assets, rekening houdende met transfers en assets die buiten dienst worden gesteld ('withdrawals'). In het geval van het IN-Platform was zowel het oude als het nieuwe platform opgenomen in de cijfers voor 2003. Dit lijkt in contradictie met de beschrijving van de methode.

VEREISTE BESTEK 6: Relevante periode van de Keep-methode

Het BIPT vraagt aan Belgacom om de volgende tekst in het bestek van de bedrijfsrevisor op te nemen:
“Aan de bedrijfsrevisor wordt gevraagd om voor de AC's – geherwaardeerd via de keep-methode – na te gaan over welke periode de CAV bepaald wordt en wat het gewicht is van de assets in de eerste jaren die geherwaardeerd worden. In functie hiervan wordt bovendien gevraagd om de duur van de 'expected technical lifetime' te evalueren.”

9.2.5.b DE INDICES-METHODE

Deloitte geeft in zijn rapport aan dat er een risico bestaat dat nog in werking zijnde netwerkcomponenten niet worden geherwaardeerd indien de periode waarover geherwaardeerd wordt, beperkt is tot 2 keer de afschrijvingstermijn.

VEREISTE BESTEK 7: Uitbreiding periode waarover de GRC bepaald wordt

Het BIPT vraagt aan Belgacom om de volgende tekst in het bestek van de bedrijfsrevisor op te nemen:
“Aan de bedrijfsrevisor wordt gevraagd om de impact van de uitbreiding van de periodes ter bepaling van de GRC na te gaan.”

9.2.6 VASTSTELLING VAN DE 'ANNUAL PRICE CHANGE' (APC)

Het BIPT vraagt zich af of de percentages van de Annual Price Changes inderdaad een jaarlijkse prijstrend reflecteren voor de verschillende AC's (Asset Classes).

VEREISTE BESTEK 8: Controle APC's (1)

Het BIPT vraagt aan Belgacom om de volgende tekst in het bestek van de bedrijfsrevisor op te nemen:
"Aan de bedrijfsrevisor wordt gevraagd de justificatie van de APC's $> \pm 5 \%$ na te gaan en te evalueren in welke mate deze inderdaad een jaarlijkse price trend reflecteren."

VEREISTE BESTEK 9: Controle APC's (2)

Het BIPT vraagt aan Belgacom om de volgende tekst in het bestek van de bedrijfsrevisor op te nemen:
"Aan de bedrijfsrevisor wordt gevraagd om de opgegeven prijsevoluties (en de prijsevolutie gebruikt in de indexmethode) van enkele AC's te vergelijken met het echte prijsverschil tijdens de vier voorgaande jaren. De gecontroleerde AC's moeten enerzijds bestaan uit deze met een hoge jaarlijkse CAPEX (bijv. AC's m.b.t. copper in het local access network), een lange afschrijvingstermijn en een belangrijke impact op de gereguleerde diensten, en anderzijds uit een willekeurige steekproef van AC's."

9.2.7 VERDERE TOEPASSING INVENTORY-METHODE

Belgacom heeft een aantal AC's geïdentificeerd die tot en met de AS 2002 op basis van de index- (AC1562 en AC2200) of de keep-methode (AC1542, AC 1545, AC 1561, AC1661, AC1663, AC3281 en AC3282) geherwaardeerd werden, maar voortaan op basis van de inventory-methode zullen worden geherwaardeerd.

VEREISTE BESTEK 10: Verdere toepassing van de inventory-methode

Het BIPT vraagt aan Belgacom om de volgende tekst in het bestek van de bedrijfsrevisor op te nemen:
"Aan de bedrijfsrevisor wordt gevraagd de impact van de nieuwe herwaarderingsmethode voor de bovenvermelde AC's expliciet te verifiëren."

9.2.8 WAARDERING VAN DE SWITCHING EQUIPMENT

In het kader van BRIO 2005 heeft het BIPT de herwaardering van de switchingkosten herzien naar aanleiding van een aantal opmerkingen in het rapport van Deloitte m.b.t. de gescheiden rekeningen 2002.

De herziening van deze door Belgacom voorgestelde herwaarderingen had zowel betrekking op de cijfers eind 2002 als die van eind 2003. Dit betekent concreet dat de beslissingen van het BIPT m.b.t. de CCA-herwaardering voor BRIO 2005 logischerwijze een impact zullen hebben op zowel de gescheiden rekeningen 2003 als de gescheiden rekeningen 2004.

Het BIPT heeft begrepen dat bepaalde aanpassingen aan de gescheiden rekeningen 2003 niet meer mogelijk zijn 'ex post' aangezien bijv. niet de nodige informatie werd verzameld om de verdeelsleutels te kwantificeren.

VEREISTE BESTEK 11: Herwaardering switching equipment – afleiding TAM

Het BIPT vraagt aan Belgacom om de volgende tekst in het bestek van de bedrijfsrevisor op te nemen:
"Aan de bedrijfsrevisor wordt gevraagd om expliciet te verifiëren of de herwaardering van switching equipment, alsook de afleiding van de TAM-afschrijving, gebeurt overeenkomstig de beslissingen die het BIPT heeft genomen in het kader van BRIO 2005."

9.2.9 WAARDERING VAN DE PAYPHONES – BOOTHS (AC2200)

Belgacom heeft de waarderingsmethode voor de AC2200 herzien; de herwaardering gebeurt voortaan op basis van de inventory-methode.

Het BIPT heeft vastgesteld dat de waarde van de GRC van de AC2200 parallel hiermee enorm is toegenomen. Belgacom heeft hieromtrent nog geen verduidelijking verschaft. Tevens kon worden vastgesteld dat een aantal AC's uit de 7XXX-reeks bij de bepaling van de GRC 2002 voor BRIO 2005 zijn 'afgeschaft' terwijl dit bij de bepaling van de GRC 2002 voor BRIO 2004 nog niet gebeurd was.

VEREISTE BESTEK 12: Waardering van de payphones

Het BIPT vraagt aan Belgacom om de volgende tekst in het bestek van de bedrijfsrevisor op te nemen:
“Aan de bedrijfsrevisor wordt gevraagd om herwaardering van de payphones expliciet te verifiëren: welke AC's bevatten deze assets (zowel de booths als de eigenlijke telefoons), hoe gebeurt de herwaardering, in geval van de inventory-methode: hoeveel componenten van de verschillende categorieën zijn opgenomen?”

9.3. HET PPP-MODEL

Het BIPT heeft vastgesteld dat nagenoeg alle opmerkingen in het rapport van de bedrijfsrevisor m.b.t. de AS 2002 betrekking hebben op de allocatie van Fleet, kosten van pc's e.d.m. en dat zeer weinig opmerkingen worden gemaakt over de eigenlijke allocatie (en de evoluties hierin) van de netwerkcomponenten. Het BIPT wil er zich van vergewissen dat in de toekomst voldoende aandacht besteed wordt aan het modelleren van het eigenlijke telefonienetwerk.

VEREISTE BESTEK 13: Netwerkspecifieke zaken

Het BIPT vraagt aan Belgacom om de volgende tekst in het bestek van de bedrijfsrevisor op te nemen:
“Aan de bedrijfsrevisor wordt gevraagd bij de audit van het PPP-model voldoende aandacht te besteden aan netwerkspecifieke zaken. Het verleden heeft geleerd dat dit onder meer de volgende zaken kan inhouden:

- allocatiesleutels overeenkomen met de technische cost causation (bijvoorbeeld dat de toekenning van de kosten van de transmissielinks naar local, zonal, interzonal transmissie, Leased Lines, data, etc. overeenkomt met het eigenlijke gebruik),*
- de allocatiesleutels voldoende recent zijn, zodat ze recente evoluties in het netwerk kunnen weerspiegelen (zo is bijvoorbeeld de hoeveelheid breedbandapparatuur toegenomen wat een impact kan hebben op de verdeling van de accommodatiekosten: zie ook verder),*
- e.a.”*

9.3.1 PERSONEELSKOSTEN

Deloitte stelt voor om de allocatie van de personeelskosten te baseren op gepresteerde uren per cost center per activiteit, rekening houdende met het kwalificatieniveau van het personeel.

Belgacom licht in zijn rapport toe dat de overschatting van de manpower cost voor 'niet-niveau 1'-activiteiten en een onderschatting van de niveau 1 'TSA-activiteiten' zich niet realiseren aangezien de TSA-activiteiten in het departement NIS geconcentreerd zitten.

VEREISTE BESTEK 14: Personeelskosten in het PPP-model

Het BIPT vraagt aan Belgacom om de volgende tekst in het bestek van de bedrijfsrevisor op te nemen¹⁷: *“Aan de bedrijfsrevisor wordt gevraagd te controleren in hoeverre de overschatting van de manpower cost voor ‘niet-niveau 1’-activiteiten en een onderschatting van de niveau 1 ‘TSA-activiteiten’ zich realiseert, en een verbetering van de implementatie voor te stellen.”*

9.3.2 CONTROLE VAN DE BESCHRIJVING

VEREISTE BESTEK 15: Controle van de beschrijving m.b.t. de introductie van CCA in het PPP-model

Het BIPT vraagt aan Belgacom om de volgende tekst in het bestek van de bedrijfsrevisor op te nemen: *“Aan de bedrijfsrevisor wordt expliciet gevraagd de beschrijving van de introductie van CCA in het PPP-model te verifiëren.”*

9.3.3 ACCOMMODATIEKOSTEN

VEREISTE BESTEK 16: Allocatiesleutels accommodatiekosten

Het BIPT vraagt aan Belgacom om de volgende tekst in het bestek van de bedrijfsrevisor op te nemen: *“Aan de bedrijfsrevisor wordt expliciet gevraagd te verifiëren dat de allocatiesleutels voor de accommodatiekosten recent en betrouwbaar zijn, en de implementatie ervan te beschrijven.”*

9.4. HET ABC-MODEL

Het BIPT heeft in het ABC-model geen specifieke vereisten geïdentificeerd die Belgacom moet opnemen in het bestek van de bedrijfsrevisor.

9.5. HET EIGENLIJKE MODEL VOOR DE GESCHEIDEN REKENINGEN 2002

Het BIPT heeft in het eigenlijke model voor de Gescheiden Rekeningen 2002 geen specifieke vereisten geïdentificeerd die Belgacom moet opnemen in het bestek van de bedrijfsrevisor.

VEREISTE BESTEK 17: Excel-model

Het BIPT vraagt aan Belgacom om de volgende tekst in het bestek van de bedrijfsrevisor op te nemen: *“Aan de bedrijfsrevisor wordt expliciet gevraagd te verifiëren dat het excel-model dat Belgacom moet opleveren overeenstemt met de gescheiden rekeningen uit het rapport van Belgacom. Het excel-model moet dus overeenstemmen met rapporteringsvereiste 1 in punt 8.2.”*

9.6. ATTESTERING VAN DE GESCHEIDEN REKENINGEN DOOR DE BEDRIJFSREVISOR VAN BELGACOM

VEREISTE BESTEK 18: Attest van de bedrijfsrevisor

Het BIPT vraagt aan Belgacom om de volgende tekst in het bestek van de bedrijfsrevisor op te nemen: *“Aan de bedrijfsrevisor wordt expliciet gevraagd in een attest te voorzien met daarin de formele audit-opinie omtrent de gescheiden rekeningen. Op dit document dient de term ‘Attest’ vermeld te worden.”*

¹⁷ Een verbetering van de implementatie heeft reeds plaatsgevonden in het kader van de Gescheiden Rekeningen 2003.

10. TIJDSHEMA

Het geheel van vereisten en actiepunten die in dit besluit opgenomen zijn dienen door Belgacom NV nageleefd te worden in het model voor de gescheiden rekeningen 2004. De gescheiden rekeningen 2004 van NV Belgacom dienen uiterlijk op 31 december 2005 overgezonden te zijn aan het BIPT.

M. Van Bellinghen
Lid van de Raad

G. Denef
Lid van de Raad

C. Rutten
Lid van de Raad

E. Van Heesvelde
Voorzitter van de Raad